Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

№ 262 (4660).
18 НОЯБРЬ 1981 й.
ЧОРШАНБА
Газета 1966 йил 1 июлдан чиқа бошлади
Баҳоси 2 тийин.

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ШАҲАР КОМИТЕТИ ВА ТОШКЕНТ ШАҲАР СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

КЕЧА МОСКВАДА УНИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ ЎЗ ИШИНИ БОШЛАДИ.

МЕҲНАТ АҲЛИ МАНФААТЛАРИНИ КЎЗЛАБ

УНИНЧИ ЧАҚИРИҚ СССР ОЛИЙ СОВЕТИНИНГ ОЛТИНЧИ СЕССИЯСИ

Совет кишилари янги беш йилликка коммунистик бунёдкорликнинг улуғвор режаларидан илҳомланиб қадам қўйдилар. Советлар мамлакатининг меҳнаткашлари коммунистларнинг ленинчи партияси теварагига маҳкам жипслашиб КПСС XXVI съездининг қарорларини амалга оширмоқ учун бутун кучларини, ижодий ғайрат-шижоатлари ва ташаббусларини сарфламоқдалар.

КПСС Марказий Комитетининг куни кеча бўлиб ўтган Пленуми ҳужжатлари, ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда сўзлаган нутқи совет кишиларини мамлакат иқтисодий потенциалини кўпайтириш, халқ хўжалиги самарадорлигини ошириш учун бундан буёнги кураш программаси билан қуроллантирди. Ўртоқ Л. И. Брежневнинг нутқида хўжалик қурилишининг энг актуал масалалари ва уларни ҳал этиш йўллари чуқур, партиявий принципиаллик билан кўриб чиқилди. Совет кишилари Леонид Ильичнинг яхшироқ ишлаш, планларни яхшироқ тузиш ва уларни яхшироқ бажариш, ишлаб чиқаришни яхшироқ ташкил этиш ва маҳсулотни яхшироқ ишлаб чиқариш, хуллас, самаралироқ ишлаш керак, деган даъватини жанговар топшириқ деб қабул қилдилар.

Халқ сайлаган вакиллар партия ўртага қўйган коммунистик қурилиш вазифалари бажарилишига комил ишонч билан Катта Кремль саройида СССР Олий Советининг олтинчи сессиясига йиғилдилар. Сессия 17 ноябрь эрталаб соат 11 да Иттифоқ Совети ва Миллатлар Советининг қўшма мажлиси билан очилди.

Депутатлар ва меҳмонлар **Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, М. С. Горбачев, А. А. Громико, А. П. Кириленко, Д. А. Кунаев, А. Я. Пельше, Г. В. Романов, М. А. Суслов, Н. А. Тихонов, Д. Ф. Устинов, К. У. Черненко. В. В. Щербицкий, Г. А. Алиев, П. Н. Демичев, Т. Я. Киселев, В. В. Кузнецов, Б. Н. Пономарев, Ш. Р. Рашидов, М. С. Соломенцев, Э. А. Шеварднадзе, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, М. В. Зимянин, К. В. Русаков** ўртоқларни гулдурос, давомли қарсаклар билан кутиб олдилар.

Депутатлар сессия кун тартиби ва унинг иш тартибини якдиллик билан тасдиқладилар.

Сессиянинг кун тартибида қуйидаги масалалар бор:

1. 1981-1985 йилларда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани тўғрисида.

2. 1982 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг Давлат плани тўғрисида ва 1981 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани бажарилишининг бориши ҳақида.

3. СССРнинг 1982 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва СССРнинг 1980 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақида.

4. СССР Олий Совети Президиумининг Фармонларини тасдиқлаш тўғрисида.

Раислик қилувчи— Иттифоқ Советининг Раиси **А. П. Шитиков** кун тартибининг биринчи ва иккинчи бандларини кўриб чиқишга киришишни таклиф этди.

СССР Министрлар Советининг Раисининг ўринбосари, СССР Госплани Раиси, депутат **Н. К. Байбаков** «1981-1985 йилларда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани тўғрисида, 1982 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат плани бажарилишининг бориши тўғрисида» доклад қилди.

СССР молия министри, депутат **В. Ф. Гарбузов** кун тартибининг навбатдаги масаласи — «СССРнинг 1982 йилги Давлат бюджети тўғрисида ва СССРнинг 1980 йилги Давлат бюджетининг ижроси ҳақида» доклад қилди. (Ушбу докладлар бугун тонгги газеталарда эълон қилинган).

Шу билан СССР Олий Совети палаталарининг қўшма мажлиси тугади.

(ТАСС).

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ МАЖЛИСИ

16 ноябрь куни Кремлда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов раислигида СССР Олий Совети Президиумининг навбатдаги мажлиси бўлди.

Президиум аъзолари КПСС Марказий Комитети 1981 йил ноябрь Пленумининг якунларини, КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ўртоқ Л. И. Брежневнинг Пленумда сўзлаган нутқини зўр мамнуният билан кутиб олдилар. Ўртоқ Л. И. Брежнев нутқида мамлакатни иқтисодий ва социал ривожлантиришнинг муҳим проблемалари ҳар томонлама таҳлил этилган, ўн биринчи беш йиллик план лойиҳасига кенг сиёсий баҳо берилган. Планлаштиришда, бошқаришда, хўжалик юритишда мавжуд қийинчиликлар ва камчиликларга эътибор жалб этилган, уларни бартараф этиш йўллари кўрсатиб берилган. КПСС Марказий Комитети Пленуми қабул қилган қарорлар, ўртоқ Л. И. Брежнев нутқида баён этилган қоидалар ва хулосалар, унинг яхшироқ ишлаш, кўпроқ ташаббус кўрсатиш, барча соҳаларда уюшқоқлик, ишчанлик, интизомни таъминлаш, қабул қилинган қарорларнинг сўзсиз бажарилишига эришиш соҳасида ўртага қўйган вазифаси совет кишиларининг КПСС XXVI съезди тарихий қарорларини бажариш борасидаги бунёдкорлик ишларини янада кучайтириш учун янги қудратли омил бўлади, деб ишонч билдирилди.

Президиум ўнинчи чақириқ СССР Олий Совети олтинчи сессиясини ўтказиш билан боғлиқ масалаларни кўриб чиқди.

Мамлакат давлат ҳокимияти олий органи сессиясининг кун тартиби ва иш тартиби ҳақидаги таклифлар муҳокама қилиниб, маъқулланди. Мажлисда шу масалалар юзасидан В. В. Кузнецов сўзга чиқди.

СССР Олий Совети палаталари план-бюджет комиссиялари раислари Г. И. Вашченко ва Н. И. Масленниковларнинг ахбороти юзасидан 1981—1985 йилларда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат планини, 1982 йилда СССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш Давлат планини ва 1981 йилги плани қандай бажарилаётганлиги, 1982 йилги СССР Давлат бюджети ҳақида ҳамда 1980 йилги бюджетнинг ижроси тўғрисидаги ҳисоботни дастлабки тартибда кўриб чиқиш юзасидан СССР Олий Совети палаталари план-бюджет комиссиялари, бошқа доимий комиссияларнинг ишлари тугалланганлиги тўғрисидаги масала қараб чиқилди.

Мажлисда палаталарнинг план-бюджет ва бошқа доимий комиссиялари катта фойдали иш қилганликлари уқтириб ўтилди. Доимий комиссиялар план ва бюджет лойиҳаларини дастлабки тартибда кўриб чиқиш вақтида партиямизнинг ишлаб чиқариш самарадорлигини ва маҳсулот сифатини оширишдан иборат асосий йўл-йўриғини муваффақиятли рўёбга чиқариш учун қўшимча резервларни аниқлашга эришдилар.

Шундан кейин СССР Олий Совети Президиумининг секретари М. П. Георгадзенинг ахбороти юзасидан СССР Олий Советининг бешинчи ва олтинчи сессиялари ўртасидаги даврда Олий Совет Президиумининг қабул қилган Фармонларини СССР Олий Совети тасдиғига киритиш масаласи кўриб чиқилди.

Президиум мажлисида давлат ҳаётига доир баъзи бошқа масалалар кўриб чиқилди.

Кун тартибидаги масалаларни муҳокама этишда КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолари Д. А. Кунаев, Г. В. Романов, В. В. Щербицкий, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидатлар Т. Я. Киселев, Ш. Р. Рашидов, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ўринбосарлари М. А. Яснов, А. Ф. Ватченко, И. Е. Поляков, П. Г. Гилашвили, И. Б. Усмонхўжаев, Президиум аъзолари В. И. Конотоп, Р. М. Мусин, СССР Олий суди раиси Л. Н. Смирнов, СССР Бош прокурори А. М. Рекунков, СССР бир қанча министрликлари ва идораларининг раҳбарлари иштирок этдилар.

(ТАСС).

«ОҚ ОЛТИН» ХИРМОНИГА

17 НОЯБРГА ҚАДАР РЕСПУБЛИКАМИЗ БЎЙИЧА ТАЙЁРЛАНГАН ПАХТА 102,74 ПРОЦЕНТНИ ТАШКИЛ ЭТДИ, 16 НОЯБРЬ КУНИ ТАЙЁРЛОВ ПУНКТЛАРИГА 0,69 ПРОЦЕНТ МИҚДОРИДА «ОҚ ОЛТИН» ЕТКАЗИБ БЕРИЛДИ.

Сурхондарё, Самарқанд, ҚҚАССР ва Андижон областлари пахта тайёрлаш планини бажариш арафасида турибдилар. Бир кунда Андижон областида пахта тайёрлаш планининг 1,22, ҚҚАССРда 1,19, Самарқанд областида 1,00, Сурхондарё областида 0,74 процент миқдорида пахта тайёрланди.

Пахта тайёрлаш планини мавсум бошидан бери Бухоро области 116,79, Тошкент области 115,63, Жиззах области 109,72, Қашқадарё области 106,82, Сирдарё области 105,92, Хоразм области 104,53, Наманган области 102,16, Фарғона области 101,34, Сурхондарё области 98,85, Самарқанд области 97,03, ҚҚАССР 96,95 ,Андижон области 95,11 процент бажарди.

ТОНГГИ ГАЗЕТАЛАРДА

● Олис космик алоқа маркази хабар беради: 1981 йилнинг 30 октябри ва 4 ноябрида старт олган «Венера —13» ва «Венера — 14» автомат станцияларининг учиши давом этмоқда.

Учиш программасига мувофиқ 10 ва 14 ноябрь кунлари ҳаракат траекториялари тўғрилаб қўйилди. Тўғрилашдан кейин ўтказилган ўлчашлар шуни кўрсатдики, «Венера — 13» ва «Венера—14» станциялари ҳисоблаб қўйилганига яқин траекториялар бўйлаб ҳаракатни давом эттирмоқдалар ва Венера планетаси чеккаларига бирин-кетин 1982 йилнинг 1 ва 5 март кунлари етиб боради.

Телеметрик ахборот маълумотларига кўра ,станциялар ичидаги системалар нормал ишлаб турибди.

● 17 ноябрь куни медикларнинг Тошкентда очилган Бутуниттифоқ конференцияси «Профилактик кардиология проблемалари» мавзуига бағишланди.

СССР ОЛИЙ СОВЕТИ ИТТИФОҚ СОВЕТИ ВА МИЛЛАТЛАР СОВЕТИ ОҚСОҚОЛЛАР КЕНГАШЛАРИНИНГ МАЖЛИСИ

17 ноябрь куни Кремлда СССР Олий Совети Иттифоқ Совети ва Миллатлар Совети Оқсоқоллар кенгашларининг қўшма мажлиси бўлди. Мажлисда ўнинчи чақириқ СССР Олий Совети олтинчи сессиясининг кун тартиби ва иш тартибига оид масалалар муҳокама қилинди.

Шу масалалар юзасидан Миллатлар Советининг Раиси В. П. Рубен ахборот берди. Мажлисни Иттифоқ Советининг Раиси А. П. Шитиков олиб борди.

Оқсоқоллар кенгашларининг мажлисида КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг биринчи ўринбосари В. В. Кузнецов ва СССР Олий Совети Президиумининг Секретари М. П. Георгадзе иштирок этдилар.

АКТИВ ЙИҒИЛИШИ

Ўзбекистон ССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси давлат комитети ходимлари активининг 17 ноябрь куни Тошкентда бўлиб ўтган йиғилиши қатнашчилари КПСС XXVI съезди ва Ўзбекистон Компартиясининг XX съезди қарорлари асосида Ўзбекистон полиграфия ва китоб савдоси моддий-техника базасини мустаҳкамлаш ҳамда босма маҳсулотининг сифатини ошириш тадбирларини муҳокама қилдилар.

Йиғилишда комитет раиси З. И. Есенбоев доклад қилди. СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитети раисининг ўринбосари Н. И. Спихнулин йиғилишда нутқ сўзлади. (ЎзТАГ).

«ҲИНД ДОСТОНИ»— ТОШКЕНТДА

ИККИ МАРТА ЛЕНИН ОРДЕНЛИ ССР ИТТИФОҚИ ДАВЛАТ АКАДЕМИК БОЛЬШОЙ ТЕАТРИНИНГ ГАСТРОЛЛАРИ

Бугун пойтахтимиздаги В. И. Ленин номли СССР халқлари дўстлиги саройида ССР Иттифоқи Большой театри уста санъаткорлари атоқли совет ёзувчиси Шароф Рашидовнинг «Кашмир қўшиғи» асари асосида яратилган «Ҳинд достони»ни намойиш қиладилар. Шу муносабат билан кекса ва навқирон театрнинг катта ижодий группаси шаҳримизга келди. «Ҳинд достони» балетининг музикасини ўзбек композитори, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Улуғбек Мусаев басталаган. Қуйида ана шу балетнинг асосий ролларини ижро этадиган москвалик етук санъаткорларнинг дил сўзлари билан танишасиз.

ЖОЗИБАЛИ РАҚСЛАР ГУЛДАСТАСИ

Борис АКИМОВ,
балет солисти, РСФСРда хизмат кўрсатган артист, СССР Давлат мукофоти лауреати, Ленин комсомоли мукофоти лауреати.

—Мен театримиз репертуарида мустаҳкам ўрин олган «Спартак»да Крас, «Оққуш кўлида» ёвуз Гений партияларини ижро этаман. «Ҳинд достони»даги Хоруд партияси ҳам юқоридаги қаҳрамонларим каби менда катта таассурот қолдирадиган образлардир. Янги образдаги Хоруднинг кирдикорлари, ярамас ниятлари рақс тили билан очиб берилади. У ўзининг жирканч қилмишлари билан олижаноб инсонлар олдида қаттиқ мағлубиятга учрайди.

Хоруд образини яратишда изланишлар олиб боришга тўғри келди. Бунинг учун мен ҳинд халқининг қадимий рақс санъати сирларини ўрганишга мурожаат қилдим.

Ёзувчи Шароф Рашидовнинг «Кашмир қўшиғи» асари ўзининг ғоятда мусиқийлиги билан, унда акс эттирилган воқеаларнинг ҳаётийлиги билан ҳар қандай ўқувчи ёки томошабиннинг диққатини тезда жалб этади. Асарнинг мавзуси қизиқарли. Асарга музика ёзган композитор Улуғбек Мусаев ҳар бир образнинг ички дунёсини муносиб оҳангларда маҳорат билан бера олган. Бу чиндан ҳам совет театр саҳналарида узоқ даврлар мобайнида ижро этиладиган баркамол асар бўлиб қолишига шубҳа йўқ.

КАТТА ИШТИЁҚ БИЛАН

Алла МИХАЛЬЧЕНКО,
балет солисти, Москвада бўлиб ўтган халқаро конкурс лауреати, Ленин комсомоли мукофоти лауреати.

— Мен серқуёш Совет Ўзбекистонининг пойтахти Тошкентга жуда катта иштиёқ туйғуси билан келдим. Бу диёрга биринчи марта марҳамат қилишим. Биз москвалик санъаткорлар мамлакатимиз опера ва балет санъатининг фахри бўлган ССР Иттифоқи Большой театри коллективи билан атоқли ёзувчи Шароф Рашидовнинг «Кашмир қўшиғи» асари асосида саҳналаштирилган «Ҳинд достони» балетини намойиш этгали олиб келдик. Мен бу асарда Наргис ролини ижро этаман.

Балет санъатига эндигина кириб келаётган бўлсам ҳам бу роль мен учун биринчи ва катта имтиҳондир. Уни тайёрлаш жараёнида жуда кўп ижодий изланишга, устозларнинг сабоғини олишга тўғри келди. Ниҳоят саҳна асари муваффақият билан намойиш этилмоқда.

Наргис тимсолида соф муҳаббат, шарқ аёлларининг гўзаллиги, инсонни инсонга бўлган булоқ сувидек тиниқ муҳаббати тараннум этилади. Агарда мен ижро этадиган Наргис роли талабчан ўзбек томошабинларига манзур бўлса, мен ўзимни ғоятда бахтиёр ҳисоблайман.

МАСЪУЛИЯТЛИ ИМТИҲОН

Нина СПЕРАНСКАЯ,
балет солисти.

— Мен Совет Ўзбекистонига иккинчи марта сафар билан келишим. Биринчи марта Тошкент ва Хоразм областларининг сўлим водийлари билан танишиб, катта таассурот олган бўлсам, иккинчи сафар театримиз репертуарининг дурдонаси билан ўзбек томошабинларини таништиришда қатнашиш учун келдим.

Ёзувчи Шароф Рашидовнинг ҳаммамизга машҳур бўлган «Кашмир қўшиғи» асари асосида саҳналаштирилган «Ҳинд достони» балетида менга Баҳор образини яратиш топширилган. Бу менинг санъатдаги дастлабки катта ролим бўлса-да, у менга кўпгина янгиликларни берди. Шу образни яратиш арафасида кўп меҳнат қилишга тўғри келди, билмаган, эшитмаган нарсаларимни ўргандим. Баҳор образи менда шу жиҳатлари билан катта таассурот қолдирдики, мен кўз олдимда шарқнинг қадимий воқеаларини кўз олдимдан бирма-бир ўтказгандек бўлдим. Бу образнинг қанчалик жозибали ва тўлақонли яратилганлигини баҳолаш албатта томошабинларнинг ҳукмига ҳавола.

Баҳор образини яратиш жараёнида СССР халқ артисти, СССР Давлат мукофоти лауреати Марина Семёнова менга устозлик қилиб, кўпгина чиройли услубларни ўргатди.

Тошкентда бошланган масъулиятли гастролимиз муносабати билан мен ўзбек халқининг маданиятини, санъатини яқиндан ўрганиш, ўзбек ҳамкасб дугоналар билан яқин муносабатларни ўрнатиш орзусидаман.

ЮКСАК САНЪАТ АСАРИ

Алексей ЛАЗАРЕВ,
балет солисти.

— Театримиз коллективи шарқ афсонаси асосида яратилган «Ҳинд достони» балетини саҳналаштиришга киришганида менга бу асардаги Бамбур ролини топширишди. Дастлаб нотаниш бўлган образни яратиш менга қандайдир мураккаб бўлиб туюлди. Бунинг учун аввало шарқ халқларининг ҳаёти ҳақида яратилган асарларни кўз олдимдан ўтказа бошладим. Атоқли ёзувчи Шароф Рашидовнинг «Кашмир қўшиғи» асарини зўр иштиёқ билан ўқиб чиққанимдан кейин менда катта илҳом туйғуси пайдо бўла бошлади. Бундан ташқари образнинг асосий ғояларини талқин этиш мақсадида театрдаги мураббийларим яқиндан ёрдам беришди.

«Ҳинд достони» саҳналаштирилиб, Москва томошабинлари диққатига ҳавола этилганида зални тўлдириб ўтирган томошабинлар биз санъаткорларни узоқ олқишладилар. Мен биринчи марта бундай ажойиб катта ролни ижро этганлигим учун ҳам ғоятда қувонч ва ҳаяжонлар оламига ғарқ бўлдим.

Образни яратиш ва уни ижро этишда жуда катта қаноат ва мамнунлик олдим. Бунда миллий сюжет, шарқ халқларининг ўзига хос ҳаёт урф-одатлари тўлақонли акс эттирилган. Айниқса ана шу асарга музика басталаган ўзбек композитори Улуғбек Мусаевнинг маҳоратини таъкидлаб ўтиш керак.

Гастроль муносабати билан Тошкентга биринчи марта келганлигим учун ҳам бу шаҳарнинг замонавий қиёфаси билан яқиндан танишиш истагидаман.

СУРАТДА: москвалик санъаткорларни аэропортда кутиб олиш. С. Маҳкамов фотоси.

ҚИШЛОҚҚА—ПУХТА, СЕРУНУМ ТЕХНИКА

«Ташсельмаш» машинасозлари КПСС Марказий Комитетининг ноябрь Пленумида ўртоқ Л. И. Брежневнинг сўзлаган нутқини зўр қизиқиш билан ўрганмоқдалар. Бу нутқда мамлакат халқ хўжалигидаги ишларнинг аҳволи чуқур анализ қилиб берилган, беш йиллик иккинчи йилида қилинадиган вазифалар аниқ белгилаб берилган.

Ўртоқ Л. И. Брежнев қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариши юксак суръатларда бўлишини таъминлаш муҳимлигини алоҳида таъкидлади. Бу борада ҳам биз, машинасозлар олдига жуда муҳим вазифа қўйилади: қишлоққа аталган машиналарнинг техник даражасини юксалтириш, пухталигини ошириш ва кўпга чидайдиган қилиш керак.

Албатта, бу вазифани осон деб бўлмайди. Пахтачиликка машиналар ясаш билан шуғулланувчи бизнинг пешқадам заводимизни олиб кўрайлик. Сон жиҳатидан олганда, ҳозир ишлаб чиқараётган машиналаримиз умуман етарли — шу йилнинг ўзидагина пахтакор республикаларнинг деҳқонларига 7.600 тага яқин пахта терим комбайнлари юборилди. Чунончи, шуларнинг учдан бир қисмидан кўпроғи — пневма подборшчиклар билан, ихчам пахта тозаловчи агрегат билан таъминланган ХНП-1,8 маркали серунум янги агрегатлардир. Бу машиналар беш йиллик биринчи йилининг пахта ҳосили учун хал қилувчи роль ўйнаганлиги билан фахрланамиз.

Аммо машиналаримиз қишлоқ механизаторларининг талабларига тўла-тўкис мос келади, деб айта олмаймиз. Уларга кетадиган металл миқдорини камайтириш, қатор оралари турлича олинган далаларда ишлай оладиган, ҳар хил сорт пахтани нобуд қилмай тера оладиган қилиб универсаллигини ошириш керак. Механизаторларнинг меҳнат шароитларини яхшилаш лозим.

Ҳозир инженер ва конструкторлар мана шу масалалар устида бош қотиряптилар — серунум, пухта машиналар яратилмоқда. Афсуски, бу машиналар тажриба намуналарининг завод конвейеригача борадиган йўли ҳамон узоқ бўлиб, бунга баъзида бир неча йил кетмоқда. Чамаси, янги техникани ишлаб чиқаришга жорий этиш муддатларини қисқартириш, янги машиналарни кўплаб ишлаб чиқаришни йўлга қўйиш зарурати етилган кўринади.

К. ПЕТЯКШЕВ,
«Ташсельмаш» заводининг йўнувчи токари.

ШАРҲЧИ САТРЛАРИ

Анголада жанг давом этмоқда

Қўлдан автоматни қўймай янги ҳаёт барпо этиш осон эмас. Аммо Ангола Халқ Республикасига худди шундай тақдир насиб этди. Бундан олти йил муқаддам ўз мустақиллигини курашиб қўлга киритган Африкадаги шу мамлакат халқларга Португалия мустамлакачилари вайрон қилган хўжаликни қайта тиклашдан ташқари Жанубий Африка Республикаси ва унинг ортида турган ҳамда Анголани ўзи танлаб олган социализм асосларини барпо этиш йўлидан воз кечишга мажбур қилишга уринаётган империалистик кучларнинг агрессиясини даф этишга ҳам тўғри келмоқда.

Буржуа пропагандаси АХР мустақил равишда ривожлана олмайди, одам одамни эксплуатация қилишдан холи бўлган жамият барпо этишга қодир эмас, деб дунёни ишонтиришга беҳуда уринмоқда. Аммо ангол халқи ўзининг революцион авангарди —МПЛА —меҳнат партияси раҳбарлигида комил ишонч билан олға бормоқда. Бугунги кунда анголаликлар миллий экономикани қайта тиклаш учун курашни меҳнат фронти деб атамоқдалар. Шу фронтда кўпгина ғалабалар ҳам қўлга киритилди, ёш Ангола давлати «Диаманг» ва «Галф ойл» каби улкан монополистик бирлашмалар билан олишиб, ўзининг минерал бойликлари устидан контроллик ўрнатиш учун курашда ғолиб чиқди. Ҳозир олмос қазиб чиқариш саноати акцияларининг 77 проценти давлат ихтиёридадир. Нефть компаниялари ўз даромадларининг 68 процентини АХРга беришга мажбур бўлди. Эндиликда АХРда саноат ишлаб чиқаришининг 60 процентдан кўпроғи давлат сектори ҳиссасига тўғри келади.

Ангола қишлоқларида кооперативлар жадал суръатлар билан ташкил этилмоқда, давлат уларга техника, ўғит, мутахассислар билан ёрдам бермоқда. Ангола деҳқонларининг муваффақиятлари «кофе учун жанг» мисолида айниқса яққол кўзга ташланади. Халқ ҳокимиятининг душманлари АХРнинг шу асосий экспорт экини бўлмиш кофе плантацияларининг 2.300 тасидан 2.000 тасини вайрон қилиб, ёндириб юбордилар. Халқ ҳокимияти йиллари мобайнида уларнинг кўпчилиги қайта тикланди. «Кофени сўнгги донигача йиғиштириб оламиз» шиори остида ўтган умумхалқ мусобақаси ёш республиканинг ўз ташқи савдо мажбуриятларини бажаришига ва экономика учун зарур бўлган валютани жамғаришига имкон берди.

Анголанинг халқаро майдондаги обрў-эътибори мустаҳкамланди ва ошди. Жанубий Африка Республикасининг таҳдидлари ва иғвогарликларига қарамай, АХР ирқчиларнинг оккупациясига қарши курашаётган Намибиянинг ватанпарвар кучларига мадад бериб, шу мамлакатнинг келажагига нисбатан мардона позицияни эгаллаб турибди. «Ангол халқининг орзу-умидлари биз, совет кишиларига тушунарли ва яқиндир. — дейилади Л. И. Брежневнинг АХР мустақиллиги эълон қилинган куннинг олти йиллиги муносабати билан йўллаган табрикномасида. —Ўзининг миллий озодлиги учун курашаётган халқлар билан бирдамлик ва интернационализм принципларига содиқ бўлган Совет Иттифоқи бошқа социалистик мамлакатлар билан биргаликда ҳамиша Ангола Халқ Республикаси томонида туриб курашаверади».

С. КУЛИК,
ТАСС шарҳловчиси.

Коммунистик меҳнат зарбдори Геннадий Овсянников «Узбексельмаш» ишлаб чиқариш бирлашмасининг 5-цехида меҳнат қилади. Уз касбининг устаси бўлган бу илғор йиғувчи-слесарь ойлик нормасини 130—150 процентга етказиб адо этмоқда.

СУРАТДА: (чапда) Г. Овсянников иш устида.

* * *

Узбекистон ССР ва Узбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номидаги тикувчилик ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи йиллик план-топшириқларини муддатидан илгари адо этиш учун астойдил меҳнат қилмоқда.

СУРАТДА: (ўнгда) корхона тажриба экспериментал цехининг пешқадам чеварларидан Т. Юдаева билан Ғ. Тиллаевалар маҳсулот сифатини кўздан кечирмоқда.

...ВЕТЛАР
...ЁТИ

Депутатлар эътиборида

...айон хўжалигини ...а маҳаллий Советга қарашли уй-жой...и қишга тайёрлаш ...ябрь район Совети ...оия комитетининг ... диққат эътибори...ўлиб келмоқда. Шу ... июнь ойидаёқ ...н хўжалигини қиш ...оида ишлашга ...рлаш устидан назо... олиб борувчи ...б тузилган эди. ...б ўз фаолиятини ...лагандан буён ...танинг белгиланган ...да райондаги кор...лар, ташкилотлар ... муассасалар раҳ...ларининг қишга ...рғарлик юзасидан ...ботларини мунта... равишда эшитиб ...и. Мавжуд камчи...ларни тезда бар...ф этишнинг ...йўриқлари ва ...бирларини амалга ...рмоқда. Штабда ...окама этиладиган ...алалар олдидан ...он Совети депутат...и, ижроия комитет ...ьмлари ва бошқар...ари ходимлари, ...онда хизмат кўрса...ни ва фойдаланувчи ташкилотлар мутахассислари томонидан текширув ўтказилади.

Шунинг учун ҳам район саноат корхоналари, қурилиш ташкилотлари ва муассасаларининг раҳбарлари ўз хўжаликларини кузги-қишки даврда ишлашга тайёрлаш масаласига алоҳида эътибор бердилар. Ёқилғи жамғардилар, иситиш системаларини тўла ремонтдан чиқардилар, транспорт воситаларини шай қилиб қўйдилар, ер ости ўтиш йўллари, кўча ва тротуарлар ободонлаштирилди. Масалан, кўн-мўйна заводи, «Малика» трикотаж ишлаб чиқариш бирлашмаси, бадиий буюмлар фабрикаси, «Ташкентпиво» бирлашмаси, офсет босма фабрикаси каби корхоналар «Ташинжстрой», «Оргтехстрой» каби қурилиш ташкилотлари 1981—1982 йил қиш мавсумида ишлашга пухта тайёргарлик кўрди.

Ҳозирги пайтда Октябрь районидаги уй-жой фонди 614 та уйдан иборат. Жумладан, 79 та панелли, 205 та ғиштин, 55 та блокли, 236 та эски типда қурилган уйлардан иборат. Шундай қилиб давлат уй-жой фонди илгариги қурилган иморатларга нисбатан 1,5 баравар кўпайди. Кейинги пайтнинг ўзидагина 34 та кўп қаватли турар-жой биноси фойдаланишга топширилди.

Уй-жойлардан фойдаланиш ишларини 6-уй-жойлардан фойдаланиш конторaси амалга оширмоқда. Октябрь район уй-жой органлари райондаги уй-жой фондини сақлашни ва улардан фойдаланишни яхшилаш, уйларни кузги-қишки мавсумда фойдаланишга тайёрлаш ишларининг ўз вақтида тугалланишига қаратилган бир қатор тадбирларни амалга оширдилар.

Районга қарийб 20 минг квадрат-метр фойдаланиш сатҳига эга бўлган ўнга яқин уйлар капитал ремонт қилинди. Бу пландагидан анча ортиқдир. Уй-жойларни жорий ремонт қилишга шу йилнинг ўзида ярим миллион сўмликдан ортиқ маблағ сарфланди. Районда уй-жойларни капитал ва жорий ремонт қилиш устидан назорат кучайтирилди, айниқса уларнинг графигига риоя қилинишига алоҳида эътибор берилди.

Уй-жойларни қишга тайёрлаш ва улардан фойдаланиш тадбирларини амалга оширишда микрорайонларнинг аҳолиси ўртасида уй-жой фондини авайлаб асраш юзасидан тушунтириш ишлари олиб борилди. Ҳамма ЖЭК ларда уй-жойлардан фойдаланиш қонун-қоидалари юзасидан ишлар амалга оширилди, аҳоли ўртасида «Правда Востока» газетасида шу йил 1 августда босилиб чиққан «Бизнинг уйимиз» сарлавҳали мақола техниклар билан биргаликда ўрганиб чиқилди. Шунингдек бу йиғилишларда ЖЭКларнинг бош инженерлари ва бошлиқлари, район уй-жой бошқармаси ходимлари қатнашдилар. Ҳозир микрорайонлар, ЖЭКлар, техника хизмати участкаларида намунали уй номини олиш учун социалистик мусобақа авж олдирилган.

Аҳоли ўртасида ЖЭКлар томонидан иссиқлик ва энергия ресурсларини тежабтергаб сарфлаш юзасидан тушунтириш ишлари олиб борилмоқда. Шунга қарамай район территориясида идораларга қарашли уй-жой фондлари мавжуд бўлиб, улар корхоналар ва ташкилотлар томонидан ўз вақтида капитал ва жорий ремонт қилинмайди. Қилинган ремонтлар сифати паст бўлмоқда.

Район территориясида жойлашган тўққиз қаватли уйларни намунали асраш ишлари кўнгилдагидек эмас. Депутатлар томонидан ўтказилган текширувларда шу нарсалар маълум бўлдики, Марказ— 13 кварталидаги 33, 35-уйлардан чиқиндилар ўз вақтида олиб кетилмайди, Марказ — 14 кварталидаги 1, 2-уйларда чиқиндилар тиқилиб ётибди... Шунингдек Марказ— 13, Марказ — 27, Марказ—14, Марказ— 26 кварталларидаги уйларнинг подвалларига сув силжиган, захи, антисанитария ҳолатида. Райондаги уй-жой фондини авайлаб асраш ва улардан тўғри фойдаланиш, намунали уй номини олиш учун социалистик мусобақада қатнашиш, иссиқлик ва энергия ресурсларини тежаб-тергаб сарфлаш ҳар бир хонадон аъзосининг вазифасидир.

Ў. ТОЖИХЎЖАЕВ,
Октябрь район Совети ижроия комитети ташкилий бўлим мудири.

• МЕҲНАТИНГ—ЗИЙНАТИНГ

...БИРДАМЛИК ҲИССИ БИЛАН

...Шу кунларда рес...ликамиз далаларида ...нгори кема»лар...г ҳайқириғи барал...янграмоқда. Улкан...ан хирмонларни ...ёд этаётган азамат ...такорларимиз оғи...и енгил қилаётган ...машиналарни яра..., етказиб бераётган ...чиларга «балли» ...оқдалар.

...Машиналар ишлаб ...арадиган «Ташсель...ш» заводи коллек...и эса деҳқонларнинг ...аб ва эҳтиёжларини ...обга олган ҳолда ...мо машиналар ту...и янгилаб, янада ...каммал, унумли ва ...лиқ машиналар иш...б чиқаришга ҳаракат ...ишмоқда.

...Меҳнат суронига ...ган 22-йиғирув ...ки конвейеридан ...ги машиналар чиқ...қда. Иш тақсимотига ...сан меҳнат қилаёт...и йиғувчиларнинг ...ли-қўлига тегмайди, ...мдир пахта териш ...рабанларини ўрнат... кимдир совутиш ...убаларини, бошқа ...ров эса сув бакларини ўрнатиш билан банд.

Мени ажойиб ишчи Аҳмад Галиев билан таништиришганда у иш билан қаттиқ банд, меҳнатда пишган қўллари билан ҳар хил калитларни чаққон ишлатиб, совутиш труба қисмларини йиғаётган экан. Мана, у совутиш трубаларидан бирини қўлга олди. У ёқ-буёғига назар ташлади, кейин афти буришиб трубани нари суриб қўйди. Иккинчисини қўлга олди ва юзи ёришиб тез-тез ишлай бошлади. Мен бояги трубани нега четлатилгани билан қизиқсинаман. «Яроқсиз» дейди игнани тешигидай тешикка ишора қилиб. Мен афсусланган бўлдим. У эса гапимга кўпда эътибор бермай, кўрсаткич бармоғини осмонга нуқиб, жўнгина ўз фикрини баён қилади: «Гап мана шу бракларни кўра-била туриб ўтказиб юбормасликда».

Ҳеч қанақа урғусиз айтилган гап унинг меҳнатга бўлган муносабатини кўрсатдиқўйди.

Ишчиларга хос камтарлик хусусиятларини ўзида мужассамлаштирган А. Галиевни завод ўз даргоҳига фрезерчи сифатида қабул қилганди. 15-цехда 3 йил меҳнат қилгач, кейин унинг талаби билан 22-йиғув цехига ўтказилди. У ғурур билан бош конвейерга ишора қилиб касб алмаштириш сабабини англатди:

— Кўз олдимда машиналар йиғилади. Қаранг, ҳаммаси тартиб билан қилинмоқда: бири шпинделларни ўрнатса, бири бошқасини... Ажойиб манзара. Мана шундай шароитда жамиятга тегадиган фойдангни ва ҳаётдаги ўз ўрнингни дилдан ҳис қиласан.

У «илғорликка» демоқчи эди. Демади. Лекин гапининг оҳангидан буни сезиб олиш қийин эмасди. Ахир у беҳорга бир неча марта социалистик мусобақа илғори, ўнинчи беш йиллик зарбдори ва бир қанча фахрий ёрлиқлар нишондори бўлмаган.

20 йил у шу цехда меҳнат қилади. Шунча йиллардан буён унинг кўз олдида машиналарнинг тури бир неча бор ўзгарди ва ҳар гал мукаммаллашган ҳолда ўзгариб турди.

— Мақсад, — дейди Галиев— деҳқонларимизга янада мукаммал машиналар етказиб бериш ва улар меҳнатини янада енгиллаштиришдир.

Айни кунларда у ишлаб чиқариш нормасини 110— 115 процентдан адо этиб, нормадаги 35 қисм ўрнига 37— 40 тадан қисм йиғиб бермоқда.

Шу кунларда республикамиз хирмонларида қад кўтараётган «оқ олтин» тоғларида пахтакорларимиз қатори 22-цех коллективи аъзоларининг ҳам ҳиссалари бор, чунки бу ерда Аҳмед Галиевдай илғор машинасозлар меҳнат қилади. Бирдамлик ҳисси уларни янги зафарларга ундамоқда.

Н. НОРҚОБИЛОВ.

Сиз юқоридаги суратда кўриб турган коммунист М. Хожиметова «Учқун» тўқимачилик-галантерея ишлаб чиқариш бирлашмаси тайёрлов цехининг илғор калава ўровчисидир. Бу ишлаб чиқариш зарбдори шахсий беш йиллик топшириқларини 3,5 йилда бажаришга аҳд қилган.

* * *

Пастдаги суратда Тошкент трактор заводи коллективи томонидан тайёрланган МТЗ—80Х типидаги тракторлар қишлоқ механизаторлари учун жўнатишга ҳозирланмоқда.

М. Нуриддинов фотолари.

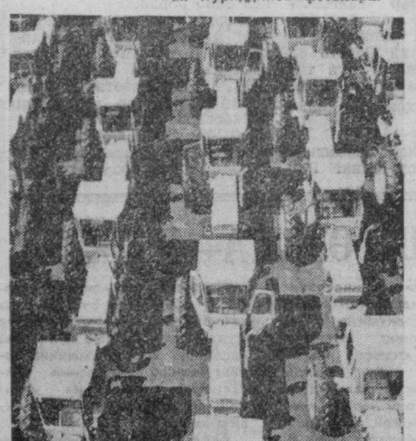

ҚИШЛОҚ — ШАҲАРГА

РЕКОРД ҲОСИЛ

Калинин районидаги сабзавотчилик ва ...ртошкачиликка их...сослашган «Хасково» ...вхози меҳнаткашла...ига бу йил шаҳар...иклар дастурхонига ...053 тонна сабзавот, ...385 тонна картошка ...тказиб бериш топ...шириғи берилганди. ...еҳқонлар бу ваъдани ...ртиғи билан адо ...тишди. Хўжаликда ...у кунгача шаҳар ...еҳнаткашларига ет...азиб берилган сабза...от маҳсулоти 10.500 ...оннага, картошка эса ...600 тоннага етди. ...Буидан ташқари сут, гўшт, мева, узум етиштириш бўйича планлар ҳам ортиғи билан бажарилди. Ҳозир хўжаликда социалистик мажбурият ҳисобига маҳсулот топширилмоқда. Совхозда айниқса Тўйчи Йўлдошев, Дўстиёр Давлатпўлатов бошлиқ бригадаларнинг деҳқонлари экинлардан рекорд ҳосил етиштирдилар. Бу бригадаларда механизациядан кенг фойдаланиш, илғор агротехникага амал қилиш муваффақиятларнинг асосий омили бўлди.

Жумладан, Д. Давлатпўлатов бошлиқ бригадани олайлик. Бу бригада 47 гектар майдонда деҳқончилик қилганди. Шундан 10 гектарига кечки картошка экилганди. Бригада план топшириқларини хўжаликда биринчи бўлиб бажарди. 625 тонна ўрнига 700 тонна сабзавот етказиб берди. Айниқса картошкадан мўл ҳосил етиштирилди. Шу кунгача савдо тармоқларига 200 тонна картошка юборилди. Бу планда белгиланганидан 60 тонна кўпдир.

Совхоз деҳқонлари Тошкент шаҳрида ташкил этилаётган ярмаркаларда хилма-хил маҳсулотлари билан иштирок этишаяпти. Жумладан, Улуғ Октябрнинг 64 йиллиги байрами арафасида Фарҳод бозори ва Тошкент метросининг В. И. Ленин станцияси яқинида ташкил этилган ярмаркаларда хўжаликдан 30 тоннага яқин сабзавот ва мевалар келтириб сотилди.

ЯНГИ УЙЛАР КЎПАЙМОҚДА

Тошкентнинг янги уй-жой массиви —Луначарское тош йўли...нинг икки томони янада чароғон бўлди. Уйсозлик комбинатининг ишчилари шу уйларга кўчиб кирдилар.

Кўп болали оилалар учун қурилган уйдаги беш хонали квартирага шофер Д. Манатовнинг оиласи кўчиб кирди: Дониёр ва унинг хотини Валентина тўртинчи фарзандли бўлишди. Шунинг учун шаҳар ижроия комитети аввалги уч хонали квартира ўрнига шу кенгроқ квартирани берди. Оиланинг даромади ўртача, шундай бўлса-да, хонадон янги квартира ҳаражатларини қоплай олади: ижара ҳақи иш ҳақининг озгина қисмини ташкил этади. Янги хонадонлар орасида кран машинисти Айрат Саяхов ҳам бор. У оиласи билан учинчи марта уй алмаштиряпти: оиласи кўпайган сайин давлат катароқ саҳнли уй бериб бормоқда, бу сафар у беш хонали квартира олди.

1966 йилги зилзилага қадар кўпроқ бир қаватли ва икки қаватли уйлардан иборат Тошкент тўққиз қаватли ва ўн икки қаватли «баландликка» кўтарилди. Ўшанда шаҳар уч миллион квадрат метр чамаси уй-жойдан маҳрум бўлганди. Табиий офатдан сўнг бутун мамлакат ёрдами билан қисқа муддат ичида шундан уч баравар кўп уй-жой саҳни қурилди. Бу ерда сўнгги уч беш йилликда Йўлдош шаҳар, 8 та катта микрорайон қад кўтарди.

Ўзбекистон пойтахти аҳолиси икки миллион кишига яқинлашиб қолди. Шу беш йилликнинг охирига борганда яна тўрт миллион квадрат метрдан кўпроқ уй-жой саҳнини фойдаланишга топшириш мўлжалланади.

Бу — меҳнат аҳли тўғрисида қурилиш индустрияси қудратига суянган ғамхўрлик ва қардош иттифоқдош республикаларнинг қалин ҳамдўстлиги самарасидир.

С. СВЕРДЛОВ,
ТАСС мухбири.

ЖАҲОН ОЙНАСИ

ТАСС МУХБИРЛАРИ ХАБАР ҚИЛАДИЛАР

КУБАЛИКЛАРНИНГ МЕҲНАТ ЗАФАРИ

ГАВАНА. Кубадаги Ёшлар ороли қишлоқ меҳнаткашлари цитрус меваларни экспорт қилиш йиллик планини муддатидан икки ой илгари бажардилар. Улар ўзларининг бу муваффақиятларини Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 64 йиллигига бағишлашган.

Кемаларга қарийб 40 минг тонна ширин-шакар мевалар ортилди. Бу мевалар Совет Иттифоқи, Болгария, Венгрия, ГДРга ва бошқа мамлакатларга юборилди.

Ёшлар ороли цитрус экинлари майдонларида иш давом этмоқда. Бу йилги мавсум охиригача рекорд ҳосил —87 минг тонна мева йиғиштириб олиш керак. Буларнинг кўп қисми чет элларга, аввало социалистик мамлакатларга юборилади.

Цитрус экинлар ҳозирги вақтда Куба экспортининг энг муҳим қисмларидан бири ҳисобланади. Ёшлар оролида ва мамлакатнинг бошқа цитрусчилик комплексларида бундай маҳсулот етиштириш йилдан-йилга кўпаймоқда.

Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгаши доирасида ишлаб чиқилган узоқ муддатли программа туфайли республика қишлоқ хўжалигининг бу тармоғи яқин келажакда ўз ривожида сифат жиҳатидан янги босқичга қадам қўяди.

МАҲСУЛОТ КЎПАЯДИ

СОФИЯ. Пештер шаҳридаги А. Иванов номли ёғочсозлик заводи реконструкция қилинганлиги натижасида ишлаб чиқарадиган маҳсулот ҳажмини беш баравар кўпайтирди. Ҳозирги вақтда заводда юк ортиш-тушириш, дарахт танасини ташиш ва тозалаш ишлари батамом машиналар воситасида бажарилмоқда. Заводни модернизациялаш ишлари шу беш йилликда давом эттирилади. Юпқа панеллар ишлаб чиқарувчи янги технология линияси, мебель цехи ва ёғоч талқони ишлаб чиқарувчи цех фойдаланишга топширилади.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ ЁРДАМИДА

ХАНОЙ. Вьетнамда Совет Иттифоқи ёрдами билан қурилаётган энг катта буғ электр станциясида Вьетнам—Совет дўстлиги клуби эшиклари доимо очиқ. Клуб республикадаги мана шу энг муҳим халқ хўжалик объекти қурувчилари ўртасида муносиб даражада шуҳрат қозонган. Бу ерда советлар мамлакати халқларининг коммунистик қурилишда эришган муваффақиятлари тўғрисида ҳикоя қилувчи виставкалар мунтазам равишда ташкил этилмоқда. Кино-картиналар кўрсатилмоқда. Вьетнамлик юзлаб йигит ва қизлар рус тили курсларида ўқимоқда. Бундай клублар яқин орада бошқа кўпгина Совет — Вьетнам қурилишларида ҳам ташкил этилади.

АЪЛО СИФАТДА

БУДАПЕШТ. Венгрия машинасозлик корхоналарида «фақат аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқарайлик» деган шиор остида социалистик мусобақа авж олди. Мусобақанинг ҳар бир босқичи янги-янги салмоқли самаралар бермоқда. Шу йилнинг ўзидагина тармоқ корхоналарида ишлаб чиқарилаётган юз хилдан кўп буюмга давлат сифат белгиси берилди.

Фахрий учбурчак тамғаси қўйилган маҳсулотга бўлган талаб тобора кўпаймоқда, шу билан бирга социалистик мусобақа суръатлари ҳам ошмоқда. Аъло сифатли маҳсулот ишлаб чиқариш вақтида ташқи безагидан бошлаб, уни ўраш ва ташишгача ҳамма томонлари ҳисобга олинади. Мамлакатнинг Чепель металлургия ва машинасозлик комбинатлари, Дебрецен шарикоподшипник заводи сингари катта-катта корхоналар ва бошқа кўпгина корхоналар коллективлари маҳсулот сифатини ошириш учун бошланган мусобақанинг пешқадамлари ҳисобланади. Уларнинг маҳсулоти Венгриянинг ўзидагина эмас, бошқа мамлакат бозорларида ва биринчи навбатда қардош социалистик мамлакатларда шуҳрат қозонган.

Жаҳон шаҳарлари ва пойтахтларида

БУДАПЕШТ. Венгрия пойтахтида ва мамлакатнинг бошқа қолган ҳамма катта-катта шаҳарларида автобус парки тамомила янгиланди. Эски конструкциядаги машиналар ўрнига автобус йўлларига шинам, замонавий «икарус»лар чиқди. Бу автобуслар-га илгариларига қараганда кўпроқ пассажир сиғади, фойдаланиш сифатлари юксак бўлиб, пассажирлар учун ғоят қулайдир.

Автобус Венгрия шаҳарларининг кўпчилигида транспорт қатновида ҳал қилувчи роль ўйнайди. Масалан, Будапештнинг ўзидагина «Икаруслар» ҳар куни 2,5 миллион пассажир ташийди.

* * *

УЛАН-Б А Т О Р. Халқ Монголиясининг энг катта шаҳарларидан бири — Эрдэнэтда янги озиқ-овқат комбинатининг биринчи навбати ишга тушди. У ҳар йили 5 минг тоннадан кўп нон-бўлка маҳсулоти ва қарийб 3 миллион литр сут ишлаб чиқаради. Корхонани қуришга совет мутахассислари ёрдам бермоқдалар.

Ҳозирги вақтда мамлакатда ишлаб чиқарилаётган барча озиқ-овқат саноати маҳсулотининг деярли ярми СССР ёрдамида қурилган корхоналарда чиқарилмоқда. Шу беш йил ичида МХР-да Совет Иттифоқининг техникавий ёрдами билан 200 дан кўп йирик саноат объектлари барпо этилади.

* * *

ДЕҲЛИ. «Дивали» — «Олов байрами» арафасида Ҳиндистон пойтахти аҳолисига 12 мингтадан кўп янги квартиралар берилди. Уй-жой қурилиши программасининг муваффақиятли амалга оширилиши натижасида Ҳиндистон пойтахти аҳолисига 26 январда нишонланадиган республика кунигача шаҳарнинг янги уй-жой районларидан қўшимча равишда 10 минг квартира фойдаланишга топширилади.

* * *

НЬЮ-ЙОРК. АҚШнинг энг катта шаҳарларидан бири Чикаго яқин орада инқирозга учрайди. Чикагодаги уй-жой қурилиши ва планлаштириш масалалари билан шуғулланувчи кенгаш шундай хулосага келди. Кенгаш эълон қилган ҳужжатда шаҳардаги саккизта асосий хизматда камомат 1990 йилга бориб, 4,3 миллиард долларга етади, деб айтилади.

«Чикаго трибюн» газетаси шаҳар аҳолисини солиқларнинг анча кўпайтирилишига ва шаҳар ободончилиги учун ажратиладиган маблағларнинг қисқартирилишига тайёр бўлиб туришни тавсия қилади. Рейган маъмуриятининг Америка экономикасини «соғломлаштириш» программасида кўзда тутилганидек, маҳаллий маъмурларга федерал ёрдамнинг камайтирилиши Чикагога таҳдид қилаётган фалокатнинг асосий сабабидир, деб таъкидлайди газета. Яқин тўрт йил мобайнида бу ёрдам миқдори кам деганда 30 процент қисқартирилади.

* * *

ПЕКИН. Хитой пойтахтида кўча ҳаракатининг янги қоидалари жорий этилади. Бу қоидалар ҳозирги вақтда бошқа мамлакатларда амалда бўлган қоидаларнинг талабларига яқиндир.

Биринчи марта ўттиз юангача миқдорда жарима солиш тартиби жорий этилади. (Бу маблағ Хитойда малакали ишчи иш ҳақининг тахминан ярмига тенг).

Ҳозирги вақтда Хитой пойтахтида 180 минг автомашина ва 3 миллионта велосипед бор. Велосипед Пекинда, шунингдек мамлакатнинг бошқа шаҳарларида асосий қатнов воситасидир.

* * *

МАПУТУ. Мозамбик пойтахтининг 10 мингга яқин аҳолиси шу кунларда Мапутуда синаб кўрилаётган телевизион кўрсатишларни томоша қилмоқдалар. АИМ агентлиги шу ҳақда хабар берди.

1982 йилнинг охирида телевизион станция қуриб битказилгандан кейин мозамбиклилар миллий телевидениенинг мунтазам программаларини томоша қилиш имкониятига эга бўладилар.

ҲАР ЎН КИШИДАН БИРИ ИШСИЗ

БРЮССЕЛЬ. Бельгияда деярли ҳар ўн кишидан бири инсоннинг асосий ҳуқуқларидан бири— меҳнат қилиш ҳуқуқидан маҳрумдир. Жамоат ишлари министрлигининг хабар беришича, ҳозирги вақтда ишсизлар армияси 406,5 минг кишига етган. Бу эса мамлакатдаги ишга яроқли аҳолининг 9,8 процентини ташкил этади.

Қўллаб-қувватланмоқда

КОБУЛ. АДР ташқи ишлар министри Шоҳ Муҳаммад Дўст ТАСС мухбири билан суҳбатда қуйидагиларни айтди: қуролсизланиш—бутун инсоният учун энг муҳим масала, планетадаги тинчликсевар кучлар алоҳида жон куйдираётган вазифа бўлиб, СССР ана шу тинчликсевар кучларнинг авангардида бормоқда. Совет Иттифоқи қуролсизланиш учун, шу жумладан ядро соҳасида қуролсизланиш учун ҳамиша курашиб келмоқда. У жаҳон қуролли можаросининг олдини олишга қаратилган конструктив таклифларни неча марталаб олға сурди. КПСС Марказий Комитети Бош секретари, СССР Олий Совети Президиуми Раиси Л. И. Брежнев СССРнинг тинчликка интилаётганлиги тўғрисида кўп марта равшан айтди. Ядро қуролидан биринчи бўлиб фойдаланган давлатлар ва давлат арбоблари инсониятга қарши ғоят оғир жиноят қилган давлатлар ва давлат арбоблари деб қаралиши кераклиги тўғрисида Совет Иттифоқи киритган таклиф БМТ Бош Ассамблеясининг кейинги сессиясида кенг кўламда маъқуллаб кутиб олинди.

Империалистик давлатлар, даставвал АҚШ мутлақо бошқа сиёсий йўлдан бормоқда деди АДР ташқи ишлар министри. Улар қуролланиш пойгасини жон-жаҳдлари билан кучайтиришга, ядро қуролининг янги турларини ишлаб чиқаришни тезлаштиришга интилмоқдалар. Аммо Қўшма Штатлар гўё Совет Иттифоқи буннинг хавфсизлигига қандайдир «таҳдид» этаётганлиги тўғрисида доимо сафсатабозлик қилиб, шу пайтгача СҚЧ—2 шартномасини ратификация қилгани йўқ. Оқ уй АҚШ ва унинг НАТОдаги иттифоқчиларининг ҳарбий тайёргарликлари кўламларини яшириб, «совет хавфи» деб аталган ҳавойи гапни ҳамон кўпиртирмоқда. Жумладан, яқинда Ғарбда эълон қилинган брошюрада Совет Иттифоқининг ҳарбий қудратига ғаразгўйлик билан бузиб баҳо берилган. Пропаганда мақсадидаги бундай найранглардан кўзатилган мақсад равшан: у ҳам Ғарб мамлакатларининг жамоатчилигини алдашдан, солиқ тўловчиларни тўхтовсиз қуролланиш пойгасига бундан буён ҳам итоатгўйлик билан пул тўлайверишга мажбур этишдан иборатдир, деб таъкидлади Ш. М. Дўст.

АДР, деди пировардида Ш. М. Дўст, совет тинчлик ташаббусларини СССР тинчликсевар ташқи сиёсати таг-заминли принципларининг ҳаққоний ифодаси деб билиб, уларни батамом қўллаб-қувватлайди.

ХАЛҚҚА ҚАРШИ СИЁСАТ

ЛОНДОН. Англиянинг консерваторлар ҳукумати кейинги йилнинг ўзидагина социал эҳтиёжлар учун ажратиладиган давлат маблағларини 10 процент ёки 9,3 миллион фунт стерлинг қисқартирди. «Гардиан» газетаси ана шу ҳақда хабар бериб, бундай сиёсатдан аҳолининг энг кам таъминланган табақалари — пенсионерлар, инвалидлар, шунингдек ишсиз кишилар кўп даражада азоб чекмоқдалар, деб ёзади.

КОНЛАР ҚИДИРИЛМОҚДА

ДЕҲЛИ. Ҳиндистон ҳукумати нефтни қайта ишлаш саноатини ривожлантиришга ва нефть қазиб олишни кўпайтиришга катта аҳамият бермоқда. Мамлакатнинг шимоли-шарқида «Қора олтин»нинг янги конларини разведка қилиш плани шу вазифани бажаришга хизмат қилади. Бу планни «Ойл Индиа» компаниясининг мутахассислари ишлаб чиққан.

Мазкур планда, жумладан, янги технологияни жорий этиш ва мамлакат корхоналарида яратилган замонавий пармалаш машина-ускуналарини қўллаш кўзда тутилади.

Ҳозирги вақтда Ҳиндистонда ҳар йили 16 миллион тонна нефть қазиб чиқарилмоқда. Бу эса миллий экономика талаб-эҳтиёжларининг қарийб ярмини таъминламоқда.

Талон-тарож қилинмоқда

ВАШИНГ Т О Н. Америка ҳукуматида фирибгарлик ва давлат хазинасини ўғирлаш авж олмоқда, деб хабар беради АҚШ бош ҳисоб бошқармаси. Бошқарма ўтказган тадқиқот маълумотларига кўра. 1976 йилнинг октябридан 1979 йилнинг сентябригача бўлган даврда федерал ҳукумат ходимлари давлат хазинасидан қарийб 222 миллион доллар маблағ ўмарганлар. Бироқ амалдор жиноятчиларнинг кўпчилиги шу пайтгача жазоланмай қолмоқдалар, дейилади тадқиқотда.

Саломатлик ҳақида суҳбатлар

● ТИШ — САЛОМАТЛИК ПОСБОНИ ● ҲУСН ВА ҲУЗУР БАҒИШЛАЙДИ. ● ПОКИЗАЛИК — ТУМАН БОЙЛИК ● СУТ ТИШИНИ ҲАМ АВАЙЛАНГ ● СУНЪИЙСИ ЧИРОЙЛИ, ТАБИИЙСИ ГЎЗАЛ ● ОВҚАТДАН КЕЙИНГИ ДАВО НЕЪМАТЛАР.

Газетхон илтимоси

ТИШНИНГ МИНГ БИР ХОСИЯТИ

Ҳурматли редакция! Инсон тиши саломатликнинг посбони эканини ҳамма билади. Болаликдан тишни эҳтиёт қилиш, унинг соғломлигини сақлаш, турли касалликларнинг олдини олиш учун нималарга эътибор бериш керак? Шу ҳақда тўлиқроқ маълумот берсангиз.

Д. ҚОСИМОВ, У. ПАРПИЕВ, М. ОПОҚОВА, ишчилар.

Тишни қандай парвариш қилиш, оғриган тишларни даволаш ва сунъий тишлар қўйдириш ҳақида маслаҳат беришни оқшомхонлардан С. Нурматова, М. Каримова, Т. Маҳмудов, Ҳ. Мўйдинов, К. Равшанова ва бошқа ўртоқлар илтимос қилишган. Газетхонларнинг илтимосига биноан қуйида медицина фанлари кандидати Ҳ. Сайдакбарова ва СССР соғлиқни сақлаш аълочиси М. Қаюмов ўртоқларнинг мақоласини оқшомхонлар диққатига ҳавола этдик.

БОЛАЛИК ЙИЛЛАРИДА

Инсон организмида жағ суякларидан тишлар асосан икки марта чиқади, улар сут тишлар ва доимий тишларга бўлинади. Сут тишлар 20 та бўлиб, соғлом ўсаётган болаларда олти ойликдан чиқа бошлайди ва икки ярим ёшга етганда ҳамма сут тишлар чиқиб бўлади. Бола олти ёшга тўлганда сут тишлар орасидан доимий тишлар чиқа бошлайди, сут тишларнинг илдизлари сурилиб, қимирлаб туша бошлайди, улар ўрнига ҳам доимий тишлар чиқади. Доимий тишлар кўпчиликда ўн икки ёшда чиқиб бўлиб, 28 та ёки 32 та бўлади.

СИҲАТЛИК ОМИЛИ

Инсон тишлари жағлар, уларга мустаҳкам ўрнашган ва пастки жағни ҳаракатга келтирувчи мускуллар билан бирга тиш-жағ аппаратини ҳосил қилади. Бу аппарат инсон танасининг таркибий қисми ҳисобланади; бир қанча ҳаётий муҳим вазифаларни бажаради. Тиш-жағ аппарати овқатни тутиш, узиб олиш, майдалаш, эзиш учун зарур, бусиз инсон ҳаёт кечириши мумкин эмас.

Одамнинг бу аъзоси овқатни чайнаш билан бирга сўлак ажралишини, ошқозон ишининг яхшиланишини ва ундан сок ажралишини таъминлайди ва модда алмашинувини оширади. Тиш-жағ аппарати нафас олиш вақтида ва организмнинг ҳаво кислороди билан таъминланишида фаол иштирок этади. Бундан ташқари, тиш-жағ аппарати товушларни бўлиб-бўлиб талаффуз этиш учун жуда зарур. Тишлар тиш-жағ аппаратининг таркибий қисми бўлганлиги сабабли, улар касаллангандан ёки тушиб кетгандан кейин тиш-жағ аппаратининг иши қийинлашади, кейинчалик эса ишга бутунлай яроқсиз бўлиб қолади, кўпинча одамнинг бутун танаси касалланади.

Катталардан фарқли ўлароқ, болалар тез ўсади ва вазни тез орта боради. Бола туғилгандан бошлаб, етти ёшга киргунча унинг оғирлиги етти-саккиз марта, ўн беш ёшларга келиб эса 12 — 13 марта ошади. Ўз-ўзидан маълумки, тананинг бундай зўр бериб ўсиши учун овқат етарли бўлиши керак, лекин бунинг учун чайнаш аппарати, жумладан тишлар мустаҳкам бўлиши лозим, шундагина овқат яхши сингади.

Боланинг овқатида ҳар хил озиқ моддалари, жумладан карбон сувлар кўп бўлиши айни муддаодир. Сабзавотлар, мевалар ва нон карбонсувга бой бўлади. Маълумки, овқат яхшилаб чайналганда ва оғиз бўшлиғида сўлак билан намланганда организм карбон сувни яхши сингдиради. Бусиз карбонсувлар парчаланмайди, яъни уларнинг организм томонидан ўзлаштирилишининг илк босқичи амалга ошмайди. Агар овқат яхши чайналмаса ва оғиз бўшлиғига сўлак безлари билан етарли намланмаса, у кейинчалик яхши ҳазм бўлмайди, бу хол бола танасининг ёмон тутишига, демак унинг ўсишини ва жисмоний ривожланишини секинлаштиришга олиб келади. Бундай ҳолат узоқ муддат—бир неча йил давом этса, бола ошқозони касалланади (яллиғланади, яра пайдо бўлади ва ҳоказо), камқувват ва ҳар қандай касалликка чалинувчан бўлиб қолади.

Бола жағ-юз мускулларининг уйғун ҳолда ривожланишида уларни мунтазам машқ қилдириш жуда муҳим аҳамиятга эга. Қаттиқ овқатлар чайнаганда мускуллар бу машқларни бажаради.

Соғлом тишлар бола юзига ҳусн беради. Бола жағидаги олд тишларнинг тушиб кетиши унинг юз-чирой шаклланишига таъсир этади: юз чўкиб қолади, юқори лаб қисқаради. Айни вақтда нутқнинг тиниқлигига путр етади— у ноаниқ бўлиб қолади, бола гапираётган пайтда тупуги сачраб туради. Буларнинг ҳаммаси бола руҳиятига ёмон таъсир қилади, уни одамови, кам гап қилиб қўяди.

Болаларда тишларнинг тушиб кетиши ва тамоман чиқмаслиги жағ ва юз суякларининг нотўғри ва ҳунук бўлиб ўсишига олиб келади. Кўпинча ўз антогонистларидан, яъни қарама-қарши жағдаги тегишли тишлардан ажралиб қолган тишларнинг суяк асоси (жағнинг алвеоляр ўсимтаси) билан бирга ўз ҳолатини ўзгартириш кузатилади. Ўз антогонистидан ажралиб қолган тиш қарама-қарши турган жағ милкига тегиб қолгунга қадар зўр бериб ўса боради. Ёш тишлари (моляр ёки чайнов тишлар) эрта тушиб кетган болаларнинг олд тишлари жойидан силжиб қолади, улар ўз ўқи атрофида бурилади, қўшни тишлар ва қарама-қарши жағдаги тишлар билан контакти бузилади. Жағнинг ўзи қисқариб қолади ва букилади, жағ бўғини шакли бузилади. Агар касал тишлар ўз вақтида даволанмаса, тушиб кетган ёки чиқмаган тишлар ўрнига сунъий тишлар — протез қўйилмаса, тиш ёйлари ва жағлар шу қадар ёмон қийшайиб ва нотўғри бўлиб қолиши мумкинки, кейинчалик уларни амалда ҳеч тўғрилаб бўлмайди.

Боланинг тиш-жағ аппаратида бузилиш қанча эрта бошланса, унинг тиш ва жағлари бузилгани шунчалик кўзга яққол ташланиб туради, чунки боланинг скелети ва унинг суяги ташқи сабаблар таъсирига жуда берилган бўлиб, салга шакли ўзгаради, боланинг юз кўринишини ҳунуклаштиради, унинг овқат ейишини қийинлаштиради.

Шуни унутмангки, касал тишлар бола организми учун жуда зарарли. Биринчидан, тиши оғриган бола яхши ухламайди, овқатни яхши чайнамайди. Иккинчидан, касал тиш ковагида ҳар хил касал қўзғовчи микроблар кўп бўлади. Одатда тишлар жағ суягида жойлашиб, бошқа органлар билан боғланган. Шунинг учун тиш ковагидаги микроблар ва уларнинг заҳари овқат билан, қон билан бола организмига ўтади ва хасталик қўзғайди. Бола юрак, буйрак ва ревматизм каби хасталикларга чалиниб қолиши мумкин.

Тиши касал боланинг оғзидан доимо нохуш ҳид келиб туради. Бу ҳолат боланинг ўзи учун ва атрофдагиларга яхши эмас. Кўпгина оилаларда болаларнинг оғриган тишлари даволатилмай, олдириб ташланади. Бу жуда нотўғри, чунки ёш болаларда касал тишлар муддатидан илгари олиб ташланса қийшайиб чиқади ёки чиқмайди, ёки жағ суяклари ўсмай қолади. Шунинг учун боланинг тиши оғриши билан мутахассис тиш врачига кўрсатиб маслаҳатлашиш керак.

Врач касал тишларни кўпинча даволайди, баъзида агар даволаш иложи бўлмаса оғритмасдан олиб ташлайди ва зарур маслаҳатлар беради. Баъзилар даволашда қўлланиладиган бормашиналаридан қўрқишади. Бу нотўғри тушунча, ҳозирги пайтда тишлар деярли оғритмасдан олинади ва даволанади. Даволаб бўлмайдиган тишлар ва уларнинг илдизлари албатта олиб ташланиши керак.

Боланинг оғиз бўшлиғини соғайтиришда (сонацияда) фақат доимий тишларнигина авайлабгина қолмай, сут тишларини ҳам эҳтиёт қилиш лозим, чунки сут тишлар доимий тишларнинг замини ҳисобланади. Баъзи ота-оналар, касалланган сут тишларни олдириб ташлаган яхши, чунки бу тишлар тушиб кетади, дейишади. Бу нотўғри фикр. Касалланган сут тишларини мумкин қадар олдирмаслик зарур. Сут тиш коронкаси (милкдан чиқиб турган қисми) емирилган бўлса, уни суғуриб олишга шошилмаслик керак. Ўрнига доимий тишлар чиқадиган вақт келиб етмагунча сут тишларни қолдириш керак, агар у боланинг умумий соғлиги учун хавф туғдирган ҳоллардагина суғуриб ташланади.

Болаларнинг сут тишлари даволаниши ва уларга пломба қўйилиши керак. Сут тишлар ўрнига доимий тишлар чиқадиган вақт келгандагина суғуриб ташлаш лозим. Шунингдек, қунт билан даволанишига қарамай, ёнидаги тўқималар яллиғлана бошлаган (оқма милк яраси, абцесслар ва ҳоказо) сут тишлар ҳам олиб ташланади. Бола оғзида доимий тишларнинг даволанмаган илдизларини қолдириш тавсия этилмайди.

Болаларнинг доимий тишларидан биринчи катта чайнов тишлари (олдинги тишлар) жуда муҳим аҳамиятга эга. Улар доимий тишлар ичида биринчи бўлиб олти ёшда чиқади ва кўпинча ҳаммадан олдин емирила бошлайди. Уларнинг тушиб кетиши тиш қаторлари ва жағларнинг кучли деформациясига (шакл ўзгаришига) олиб келади.

КАСАЛ БЎЛМАСЛИК ЧОРАЛАРИ

Одам боласи ёшлигидан шахсий гигиенага риоя қилиши, сифатли ва тартибли овқатланиши керак. Тиш касалликларидан сақланиш шартларидан бири, оғизни доим тоза тутишдир. Шунинг учун овқатдан сўнг ҳар доим оғизни чайишга одатланиш керак.

Врач маслаҳат берган тиш порошоги ёки пастаси билан тишни ҳар кун кечқурун бир марта ётишдан олдин чўтка билан тозалаш лозим. Ҳар бир киши учун алоҳида тиш чўтка бўлиши шарт. Эрталаб ҳам оғизни илиқ сув билан чайиб, милкларни бармоқлар билан уқалаш (массаж қилиш) керак. Тишни чўтка билан тозалаганда уни горизонтал ҳолда, кейин юқоридан пастга, пастдан юқорига йўналтириш керак. Бунда тишнинг ички юзалари (тил ва танглай томонлари)ни ҳам тозалаш керак. Тишни ювиб бўлгандан сўнг тиш чўткасини махсус идишчасига (ғилофига) солиб қўйиш керак. Тишни иккинчи марта ювишдан олдин чўткани ундаги микроб ва чанглардан тозалаш учун совун билан ювиш лозим бўлади.

Шуни унутмангки, тишни игна, тўғноғич, гугурт чўпи, сим ва бошқа шунга ўхшаш учи ўткир буюмлар билан ковлаш ярамайди, чунки бунда тиш емирилади, милк жароҳатланади. Тишда ёнғоқ, данак, бодом чақиш мутлақо мумкин эмас. Чунки бунда тиш дарз кетиши ва алал-оқибат тиш касаллиги келиб чиқиши мумкин. Натижада чириш касаллиги бошланади.

Совуқ овқатдан сўнг тезда иссиқ овқат, иссиқ овқатдан сўнг дарҳол совуқ овқатни истеъмол қилиш ҳам тишга зарарлидир. Овқатдан сўнг олма, бодринг, редиска, туруп ва шунга ўхшаш неъматларни истеъмол қилиш тишни овқат қолдиқларидан тозалайди.

Овқатни ўнг ва чап томондаги тишлар ёрдамида чайнаш керак. Агар доим бир томонда чайналса, чайналмаган тарафдаги тиш ораларидаги қолган овқат қолдиқлари узоқ туриб қолади ва сўлакдаги тузлар билан қўшилиб тиш тошини ҳосил қилади. Чайналган тарафда эса доим овқат қолдиқлари тозаланиб туради.

Тишингиз оғриш-оғримасидан қатъий назар, ҳар йили икки марта врачга кўрсатиб туринг, агар тишда биронта касаллик бошланган бўлса, унга врач тез чора кўради. Тишда эндигина бошланган касалликни — чиришни даволаш врач ҳамда беморга унчалик қийин эмас. Бемор биринчи боришидаёқ врач унинг дардига шифо чораларини кўради ва тезда даволайди.

Тиш — саломатлик посбони, ҳусн-кўркимиз рамзи экан, унинг парваришига, мустаҳкам ва касалланмаслигига доим эътибор берайлик.

Ҳ. САЙДАКБАРОВА,
медицина фанлари кандидати.
М. ҚАЮМОВ,
СССР соғлиқни сақлаш аълочиси.

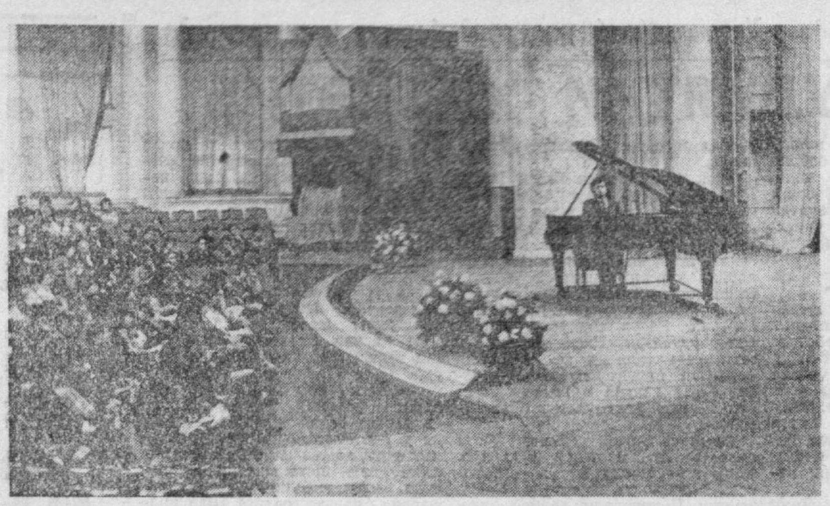

МУЗИКАНИНГ СЕҲРЛИ САДОЛАРИ

Тошкентда махсус ўтаётган пианиночиларнинг Бутуниттифоқ конкурсига бағишлаб чиқарилган буклетларда РСФСР ва Грузия, Ўзбекистон ва Қозоғистон, кўпгина бошқа иттифоқдош республикалар вакилларининг номини ўқиш мумкин.

Залда Чайковский ва Рахманинов, Бетховен ва Бах, Лист ва Шопен, бошқа таниқли композиторларнинг асарлари янграмоқда.

Мамлакатимиз ёш пианиночилари ушбу йирик ижодий мусобақасининг якунланишига яна икки тур бор. Аммо ҳозир ҳам ушбу конкурс мамлакатимиз маданий ҳаётида муҳим воқеа бўлиб қолади, ижрочилик маҳоратини янада такомиллаштиришнинг муҳим омили бўлади, деб айтиш мумкин.

«Баҳор» концерт залида конкурс қатнашчилари ва жюри аъзоларидан ташқари кўпгина музика мухлисларини учратиш мумкин. Мазкур ижодий мусобақаларнинг энг муҳим хусусиятларидан бири унда кўпгина меҳмонлар —консерватория, музика билим юртлари ва мактабларнинг ўқитувчилари ҳам ҳозир бўлишган. Бу кейинчалик минглаб студентларни конкурс якунлари билан, ҳозирги замон фортепьяно мактабини ривожлантириш проблемалари ва ютуқлари билан таништириш имконини беради.

СУРАТДА: конкурс ўтаётган «Баҳор» концерт залида.

С. Маҳкамов фотоси.

ҲУЖЖАТЛАР ТЎПЛАМИ

«В. И. Ленин, КПСС партия устави тўғрисида» тўплами босмадан чиқди. В. И. Ленин партия турмушининг принципларини ва нормаларини ишлаб чиқишга ва асослашга катта эътибор қилганлиги тўғрисида далолат берувчи мақолалари, нутқлари ва хатлари, партия съездлари ва конференцияларининг, Марказий Комитет пленумларининг ҳужжатлари ва материаллари, КПСС Марказий Комитетининг партия асосий ҳужжатларидан бири— унинг Устави тўғрисидаги қарорлари тўпламга кирган. Бир қанча ҳужжатлар биринчи марта эълон қилинмоқда.

Нашр партия активининг кенг доираларига мўлжалланган. Тўпламни Сиёсий адабиёт нашриёти босмадан чиқарган.

УЛУҒ ОКТЯБРЬ БАЙРОҒИ ОСТИДА

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзоси, СССР мудофаа министри Совет Иттифоқи Маршали Д. Ф. Устиновнинг доклади «Улуғ Октябрь байроғи остида» деган ном билан алоҳида китобча қилиб чиқарилди. Доклад Улуғ Октябрь социалистик революциясининг 64 йиллигига бағишлаб 1981 йил 6 ноябрда Кремлдаги Съездлар саройида бўлиб ўтган тантанали мажлисда қилинган эди. Китобчани Сиёсий адабиёт нашриёти чиқарди.

(ТАСС).

ШЕЪРИЯТ ОҚШОМИ

Барот БОЙҚОБИЛОВ

Ҳиндистон сонетлари

Яралгандан буён билмасдан уйқу
Она каби мушфиқ алла айтар Ганг.
Қалбида — эрк янглиғ
олий бир туйғу,
Тилида— юракни ўртовчи оҳанг.

Қўли етган ерни олтин қилиб у,
Азиз тупроғига берди турфа ранг,
Оби ҳаёт бўлиб, таратиб ёғду,
Саратон қуёш-ла олиб борди жанг.

Юракка ўхшаган ярим оролга
Қон бериб, жон бериб,
шон бериб мангу
Умр кемасини тебратолди Ганг.

Ҳинд халқи ёр бўлгач
бахту иқболга,
Бошидан йўқолгач асрлик қайғу,
Халқин мардлигидан
ибрат олди Ганг.

∴ ∴ ∴

Бугун дарду ғамдан холи Ҳиндистон,
Шодлик наҳри тошар
бугун қирғоқдан,
Куй билан чулғанган замину осмон,
Бугун қўшиқ янграр она тупроқдан.

Бугун безангандир мулки Ҳиндистон,
Кўзлар қамашади
минг-минг чироқдан.
Мушаклар нуридан чароғон осмон,

Бугун эл мамнундир она тупроқдан,
Бугун зарҳал либос
кийган қиз-жувон,
Қўлларда хинаю лаблар узра хол,
Ишваю ғамзадан ором топмас жон.

Бугун— Дивалидир[1]
Бугун ҳар инсон
Дивали рақсидан сарҳушу хушҳол.
Бугун тонгга қадар
бедор Ҳиндистон!

∴ ∴ ∴

Лаъл қалъа— Деҳлида
қутлуғ бир маскан,
Шарқ мулкида тенгсиз,
мумтоз кошона,
Гарчанд қурдирса-да
уни шоҳ Жаҳон,
Бу— ҳинд санъатидан битта нишона.

Қалъанинг довруғи оламга достон,
Қошида Ғарбу Шарқ доим парвона.
Меъморлар номини ёдлаб
Ҳиндистон,
Унга зебу зийнат бахш этди яна.

Мустақиллик олган куни бу диёр,
Лаъл қалъада Неру
нутқ сўзлаб наҳор,
Давлат байроғини тикди қошига.

Шундан буён Қизил қалъа бошида
Озодлик байроғи порлаб музаффар,
Ҳинд халқи бошига сочар сийму
зар.

∴ ∴ ∴

Ҳиндистон қуёши мисоли тандир,
Оташ ёғдусига беролмайсан тоб.
Мен каби сайёҳлар аҳволи тангдир,
Бошидан ўт пуркаб,
«сийласа» офтоб.

Ер билан кўк аро оташин жангдир,
Юрак қиндан чиқиб, бўлади хуноб.
Чор атроф саробдай
жимжима рангдир,
Жон эса танингда бир қатра симоб.

Ташналик қалбингга
қилганда хитоб,
Тож Маҳал қошида тиниб кетар кўз,
(Кўз билан қалбингни,
эй, сайёҳ қондир).

Бу санъат тарихи бўлиб бир китоб,
Меъмори шаънига
топмай қолсанг сўз,
Манго гулоби нақ роҳати жондир.

∴ ∴ ∴

Рожистонда филлар ороли
бордир,
Тоғлар қуршаб олган
уни ҳар ёндан.
Ойнакўл қирғоғи сўлим баҳордир,
Филлар эрк топганмиш
ушбу макондан.

Чўққи узра Кўзгу қалъаси бордир,
У эртак сўйлайди олис замондан.
Мармар остонаси меҳмонга зордир,
Сайёҳлар тушгандек гўё осмондан.

Бу ернинг эзгу бир одати бордир,
Меҳмонни ўтказиб ҳашамдор филга,
Қалъа қисматини сўзлайди жондан,

Бугун-чи, менга ҳам
шу иқбол ёрдир,
Филбондан жиловни олдиму қўлга,
Бир қўшиқ тингладим
мозий осмондан.

∴ ∴ ∴

Боғи муаллақда сўлим ҳаводир,
Ҳавоси— қирқ йиллик
дардга даводир,
Денгиз бўйидаги бу гўзал маскан,
Бомбайнинг жаннати —
мулки маъводир.

Уни сарҳуш қилган тўлқин —
наводир,
Навоси— ҳар дилга ором, сафодир.
Боғ сайри завқидан ошифта,
мастман,
Дўстлар тутган шароб—
жоми вафодир.

Руҳим тоза этган субҳи сабодир.
Денгизнинг туҳфаси менга танҳодир,
Дунёда топилмас бу ноёб чаман.

Денгиз қошида бу— Арши аълодир,
Васлига етмаган тамом адодир,
Адо бўлмай ҳар ким
бир қўйсин қадам!

∴ ∴ ∴

Деҳлида— Ҳумоюн мақбараси,
Сукунат қўйнида унсиз ва бедор,
Бобирнинг суянган кўз қораси,
Соҳиби давлатин унда хоки бор.

Ҳамида бегимдан[2] бу сўнгги ёдгор,
Вафодор маҳбуба дил пораси,
Асрлар домида бўлса-да, афгор,
Боғ аро кўз олар манзараси.

Мармарга битилган шажараси
Тонг ила бошланиб, туғаган шомда,
Умр лашкарини айлаб тору мор,

Аёл садоқатин айлаб бир шиор,
Маъюс бир ҳиссиёт кўзғайди жонда,
Деҳлида— Ҳумоюн мақбараси.

∴ ∴ ∴

Бхилайда[3] икки дўст иноқ,
Эритмоқда пўлатни мойдай,
Қалблар аро чин дўстлик— чироқ,
Бахти кулган нақ тўлин ойдай.

Таржимонсиз сўзлашар қувноқ,
Завқи тошар баҳорги сойдай,
Икки элдан бўлса-да, бироқ,
Меҳри сарҳуш этади майдай.

Азиз дўстлар туриб ёнма-ён,
Бунёд этди улкан корхона,
Шарқ уфқида тенгсиз, ягона,

Рус билан ҳинд—икки қадрдон,
Бхилайга бўлиб парвона,
Бир-бирига эмас бегона.

∴ ∴ ∴

Қуёш соатини кашф этган даҳо
Уни бунёд этмиш оппоқ мармардан,
Расад бешигига термулиб само
Боши узра ёғду сочар наҳордан.

Уч юз йилни бошдан
кечирмиш, аммо
Ҳануз кўрк кетмаган
мармар девордан.
Зиёрат этгани ошиқар дунё,
Қуёш илмин ўқир мозий ёдгордан.

Жайпурлик мунажжим эрта саҳардан
Етти иқлим вақтин ўлчаб ҳар сафар,
Дунё соатидан беролган хабар.

Соат милини ҳам қилиб мармардан,
Йилнинг фаслларин изоҳлаб берар,
Қуёш соатини кашф этган башар.

∴ ∴ ∴

Мунчалар узундир ҳижрон кечаси,
Кўнгил ошиқади висол тонгига.
Хаёл кўзгусида— ёрнинг дарчаси,
Мени имлар васлу фироқ жангига.

Тиғ кўтариб йўлим тўсар айрилиқ,
Висол пешвоз чиқар
гул тутиб унга.
Ҳижрон оғусидан пиёла синиқ,
Олтин жомда дийдор
май берар менга.

Гулнинг тикани бор,
ишқнинг фироғи,
Тикансиз гул бўлмас,
фироқсиз висол,
Йўлимни ёритар умид чироғи,
Қалб дейди: «Тошкентга
тезроқ бора қол!»

Биргина юракда висолу фироқ
Тун бўйи жанг қилар,
қуролсиз, бироқ.

[1] Дивали— ҳиндларнинг миллий байрами.

[2] Ҳамида султон бегим —Ҳумоюн Мирзонинг рафиқаси, эри вафотидан сўнг унинг қабрига арғувоний мармардан юксак мақбара қурдирган.

[3] Бхилай металлургия комбинати Совет Иттифоқининг бевосита ёрдами билан қурилган.

ТО СПРАВКАЛАР БЮРОСИ
ХАТЛАРГА ЖАВОБ БЕРАМИЗ

К. МАМЕТОВ: Агар мен 11 йил давомида бир ташкилотда ишлаб, иккинчи ташкилотга перевод билан ишга ўтганимга энди 6 ой бўлган бўлса, мен мана шу иккинчи ташкилотдан ўз хоҳишим билан (шу ташкилотда бир йил ишламасдан туриб) бўшасам узлуксиз меҳнат стажим йўқолмайдими?

Жавоб: ЎзССР Меҳнат қонунларининг 32-моддасида кўрсатилишича, бир корхонадан иккинчи корхонага ишчи ва хизматчиларни (перевод билан) ўтказилиши бир томоннинг ихтиёри билангина амалга ошмайди, демак ўз ихтиёри билан ишдан бўшаган ҳисобланмайди. Шу сабабли агар Сиз иккинчи корхонадан ишдан ўз ихтиёрингиз билан бўшасангиз ишдан такрорий равишда бўшашга кирмайди.

* * *

М. МИРЗАЕВ: Наманган шаҳридаги авррали ва шойи тўқималар комбинатига қарашли ҳунар-техника билим юртида бухгалтер бўлиб ишлайман. Бизда ўқиётган ўқувчиларга стипендия берилади ва ишлаган ҳақи ҳам берилади. Ўша стипендиядан даромад солиғи ва бўлалсизлик солиғи ушланадими ёки йўқми?

Жавоб: СССР Министрлар Совети томонидан қабул қилинган қарорлар, шаҳар ва қишлоқлардаги ҳунар-техника билим юртларини моддий таъминлаш учун сарфланадиган ҳаражатларни планлаштириш ҳақидаги методик кўрсатма ва мавжуд қарорларга биноан шаҳардаги ҳунар-техника ва техника билим юртлари ўқувчилари, улар ишлаб чиқаришда билим олишлари ва ишлаб чиқариш практикаси пайтида ишлашлари туфайли билим юртларига келадиган фойданинг учдан бир қисми билан рағбатлантириладилар.

Тўқимачилик саноати, СССР «Минмонтажстрой» системасининг қурилишини, темир-бетон конструкциялари заводлари, тоғларда ва монтаж касбларида ишлаш учун тайёрланаётган техника ва ҳунар-техника билим юртлари ўқувчилари учун шунингдек, кўмир ва сланц саноати ва шахта қурилишлари учун кадрлар тайёрлашни амалга оширадиган техника билим юртларида таълим олаётган ва ер ости ишлаб чиқаришида ишлаётганларга маошнинг 50 проценти мукофот тариқасида тўланади. Демак, Сиз ишлаётган ҳунар-техника билим юрти ўқувчилари учун стипендия ҳамда ўртача иш ҳақи тўланиб, қонуний иш тутилмаган. Ҳунар-техника билим юрти ўқувчиларидан даромад ва боласизлик солиғи ундирилмайди.

* * *

Н. ЖЎРАЕВ: Бизда қандай корхоналарда тўлиқ бўлмаган иш куни бўйича ишлаш рухсат этилади?

Жавоб: Қисқартирилган иш кунидан ташқари, бизнинг қонунчиликда маълум ҳолларда тўлиқ бўлмаган иш куни белгилаш рухсат этилади. Тўлиқ бўлмаган иш кунида ишланган вақт учун ҳақ тўланади. Масалан, аҳолига маданий-маиший хизмат кўрсатишни яхшилаш ва халқ хўжалигининг бевосита аҳолига хизмат кўрсатадиган соҳаларига рўзғорда банд бўлган кишиларни жалб этиш мақсадида мазкур соҳа корхоналари, муассасалари ва ташкилотларига ходимларни тўлиқ бўлмаган иш куни бўйича ишга қабул қилиш рухсат этилган. Тўлиқ бўлмаган иш куни Улуғ Ватан уруши инвалидлари учун ҳам белгиланиши мумкин.

БИЛИБ ҚЎЙГАН ЯХШИ

ДОРИНИ УЗОҚ САҚЛАМАНГ

Кўпгина дорилар, агар узоқ сақланса, ўз хоссасини йўқотади. Микроорганизмлар, ҳаводаги кислород, офтоб нури, иссиқлик, намлик таъсирида дори қисқа муддатда ҳам бузилади. Шу туфайли ҳам уйда сақланадиган аптечкани қоронғи, қуруқ, салқин жойга, болаларнинг қўли етмайдиган ерга қўйиб қўйинг.

Дорини сақлаш муддатига албатта риоя қилинг.

Таблеткалар, порошоклар, суюқ дорилар, томчи дориларнинг ташқи кўринишига эътибор беринг. Дориларнинг ранги ёки ҳиди ўзгариб қолган бўлса, энди уларни ишлатиш мумкин эмас.

Врач дорихонада тайёрланадиган дорига рецепт ёзганда одатда даволаш курсини назарда тутади. Ана шу муддат мобайнида дори бузилмайди, бироқ дорини ғамлаб қўйиш керакмас. Агар врач анча узоқроқ даволанишни буюрса, дорини яна янгисини тайёрлатинг. Уни дорихонадан айтилган вақтида олишни унутманг.

Дорилар ўз хусусиятларини йўқотмаслиги учун дори солинган шиша идиш оғзини ёки қутичани маҳкам ёпиб, аптечка ичида ёки холодильникда сақланг.

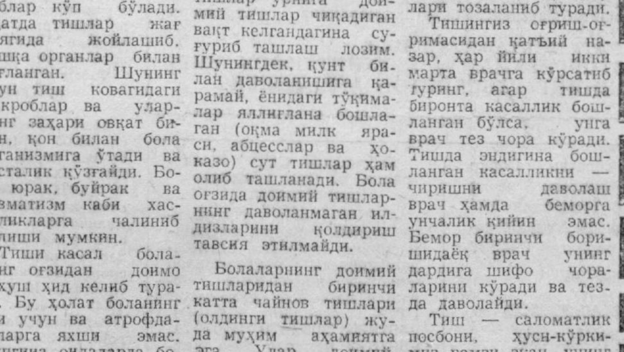

Дори-дармон беморга шифо бахш этади. Дори тайёрловчилар меҳнатини меҳнаткашлар доимо қадрлашади. Чилонзор районидаги 50-дорихона ходимлари аҳолига яхши хизмат кўрсатиб, ҳурмат-иззат қозонишган.

СУРАТДА: (чапдан) дорихона мудири Мурожон Йўлдошев, ассистентлар Абдуваҳоб Тўлаганов ва Елена Артеменко рецепт бўйича беморга дори тайёрлашмоқда.

И. Тўлисбоев фотоси.

ЯНГИЛИКЛАР, ФАКТЛАР

Одатдан ташқари қизиқиш

Аждодларимиз кийимларини қандай дазмоллашганлиги ҳақида тасаввурга эгамисиз? Москвалик Резвинлар оиласида бўлсангиз ана шу ҳақда таассурот ҳосил қилишингиз мумкин.

Архитектор Владимир Резвиннинг коллекциясида ўнлаб дазмоллар — XVII асрда ясалган чўян дазмолдан тортиб энг замонавий, никель ва пластмассадан ясалган, намлагич ва вақт релеси билан таъминланган дазмолларгача бор.

— Рус манбаъларида дазмол ҳақидаги дастлабки маълумотлар 1636 йилнинг 31 январига тўғри келади,— деб ҳикоя қилади В. Резвин.— Темирчи Ивашка Трофимов маликанинг кўйлак устахонаси учун «темир дазмол» ясаб берганлиги ҳақидаги ёзувлар сақланиб қолган. Лекин бу камдан-кам учрайдиган ҳол. Афсуски кўпчилик ҳунармандларнинг номи бизгача етиб келмаган.

Владимир Резвин чинакам коллекционер. У ўзи тўплаётган кўҳна рус буюмларининг тарихини яхши билади. У бундан икки—уч аср муқаддам Россиянинг қайси шаҳарларида мис ва чўян қуйиш корхоналари мавжуд бўлганлиги, уларда нималар қуйилгани, айрим белгиларига қараб буюмнинг қачон ва қаерда ясалганлигини айтиб бериши мумкин.

Владимир Резвинга одатдан ташқари қизиқишида умр йўлдоши ва қизи ёрдам беради.

— Ҳозирги аёлларнинг ҳаммаси ҳам ошхонанинг ана шундай кўринишда бўлишига рози бўлавермайди,— дейди Владимир. — Чиндан ҳам ошхона ўзига хос. Унинг деворларига эски рус печларининг чўян эшикчалари осиб қўйилган. Уларнинг ҳар бири ўзига хос санъат асари. Уларда ўтмиш ҳаётининг лавҳалари, айримларида эса жанг манзаралари акс этган. Владимир Резвин уларни эски, бузиладиган уйлардан йиғиб келган.

Печь эшикчалари билан ёнма-ён кўҳна рўзғор буюмлари— карам қиймалагич, мураббо қайнатиладиган улкан мис тоғоралар, калла қанд майдаланадиган мосламалар, турли-туман самоварлар ва бошқа буюмлар бор.

Владимир Резвин коллекцияси билан ҳамма танишиши мумкин. Москвада унинг лойиҳаси бўйича жиҳозланган «Рус чойи» кафеси бор, тўрт челак сув сиғадиган ва зални безаб турган ажойиб самовар ҳам бу ерга резвинларнинг уй-музейидан келтирилган.

Леонид ГОДИН,
(АПН).

Ҳамшаҳарларимиз шундай хизмат қилишмоқда

МАСЪУЛИЯТНИ ҲИС ЭТИБ

Осмонни куз булутлари қоплади. Майдалаб ёмғир ёға бошлади. Комсомол аъзоси оддий жангчи Расул Шодиев дала ўчоғига ўт қалади. Эрталабки овқатни тайёрлашга киришди. Кўп ўтмасдан тайёр овқатнинг хушбўй ҳиди димоққа урила бошлади.

Тонгги сукунатни баралла айтилган «Турилсин!» деган овоз бузди. Орадан кўп ўтмасдан жангчилар дала ошхонасининг олдига келишди. Улар навбатма-навбат ошпазнинг олдига боришди. Бу овқат ниҳоятда мазали бўлганлигини жангчиларнинг юзидан билиб олиш мумкин эди. Улар хурсандчилик билан яна сафга қайтдилар. Ана шундан кейин Расул енгил нафас олди. У биринчи имтиҳондан муваффақиятли ўтган эди.

...Командирлар далага кимни ошпаз қилиб юбориш масаласини узоқ муҳокама қилишди. Бошқаларнинг муҳим ишлари бор. Қишга сабзавот тайёрлаш билан банд.

— Расулни жўнатиш керак, — дея қатъий туриб олди прапорщик.

— Ҳали ёш, масъулиятни тўла ҳис қилмаса керак, — эътироз билдирди рота командири.

— Бу жуда яхши. Ёш жангчи далада мустақил синовдан ўтиши керак.

Узоқ муҳокамадан кейин Расул Шодиевни далага жўнатишга қарор қилинди. У шод эди. Ўз ишини пухта билишини ҳис қилса ҳам дала шароитида мазали овқат тайёрлаш, жангчи сафдошларини хурсанд қилишни уддалай олиш масъулияти юзидан сезилиб турар эди. Олдиндан шуни айтиш керакки, Расул вазифани жуда яхши уддалади. Қисм командирининг раҳматномаси ва Фахрий ёрлиғини олишга муваффақ бўлди. Ҳар қандай жангчи ҳам бундай шарафга муяссар бўла олмайди.

Армияда ошпаз бўлиш осон эмас. Унинг юмушлари жуда кўп. Ҳали тонг отмасдан ўз вазифасини бажаришга киришади. Оддий жангчи Шодиевнинг ҳарбий хизматга киришганига олти ой бўлди. Лекин шу вақт ичида у ҳалол меҳнати, билимдонлиги билан сафдошлари ва командирларининг эътиборини жалб қилди.

— Ҳарбий хизматга чақирилгунимга қадар ҳам ошпаз бўлиб ишлаган эдим. Тўғрисини айтганда омадим келди. Бу ерда ҳам ўз севган касбим бўйича ишлай бошладим. Мақсадим хилма-хил таомларни мазали қилиб тайёрлаб жангчиларнинг жанговар ва сиёсий тайёргарликларини аъло даражада бажаришига ҳисса қўшишдир, — дейди Р. Шодиев.

...Расул саккизинчи синфни битирганидан кейин ошпазлик билим юртига ўқишга кирди. Бу касбнинг сирларини синчковлик билан ўргана бошлади. Тўғри, билим юртини битирганидан кейин коллективда ишлаш насиб этмади. Унга ҳарбий комиссариатдан келган чақириқ қоғозини топширишди.

— Ҳозир ҳам менга касб сирларини ўргатган ўқитувчиларимни тез-тез эслаб тураман, — дейди у. — Улар менга таом тайёрлаётганда ҳамма нарсани аниқ ҳисобга олиш, ишга ижодий ёндошиш зарур эканлигини уқтиришарди. Ана шу қоидага амал қилганлигим учун сафдошларим орасида ҳурматим ошиб боряпти.

Қисқа қилиб айтганда, ўз ишига масъулият билан ёндошиш ёш жангчининг ротадаги эътиборини оширяпти. У яхши хизмати билан сафдошларининг ҳурматига сазовор бўлмоқда.

В. МОКРИЙ.

Н-қисм.
Москва области.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

Миллий кураш усталари

КУРАГИ ЕРГА ТЕГМАГАН

— Илк марта курашга тушган кунда тенгқурларимдан бештасини йиқитдим, кўпгина томошабинлар мени чақиришиб, отангга раҳмат, азамат экансан, дейишди. Шу-шу курашга бўлган қизиқишим тобора орта борди ва кураш мусобақаларига ҳамиша борадиган бўлдим. Кейинчалик ўт ўчириш командасида ишлаган йилларим классик кураш ва самбо курашларини ўрганишимда миллий кураш билан шуғулланиб юрганим қўл келди. Бошқаларга нисбатан мен абжир, кучли эдим, ўз вазнимда менга тенг келадиган топилмади — ўт ўчириш командаларининг шаҳар мусобақаларида ҳам муттасил ғолиблик қилдим, — дейди Юсуп ака.

Дарҳақиқат, 1937—45 ва 1953—58 йиллари ўтказилган Тошкент шаҳар ўт ўчириш командалари биринчилиги мусобақаларида Юсуп полвон Пирматовнинг классик ва самбо кураши бўйича қўлга киритган ғалабалари ҳақидаги дипломлар бунга гувоҳлик бериб турибди.

«Динамо» кўнгилли спорт жамиятининг классик кураш бўйича шаҳар биринчиликларидан бирида Юсуп полвон машҳур устоз К. Лакиза билан беллашадиган бўлиб қолди. Устознинг ҳурмати учун Юсуп ака Лакизага келиб: «Сиз ҳамма қатори менга классик курашнинг сирларини ўргатгансиз. Сиз билан беллашишим уят-ку, ғалабани сизга бериб қўяқоламан», — деди. Шунда К. Лакиза, «Бу мусобақа, курашаверасиз, курашганда ҳам астойдил курашинг. Акс ҳолда командангизга келтириладиган очкодан маҳрум бўласиз, командангиз раҳбарларидан сизга гап тегиши мумкин» деб жавоб берди. Бу марказий беллашувлардан эди. Чунки, мен енгилсам район командамиз иккинчи ўринга тушиб қолар экан. Шунинг учун ҳам қаттиқ беллашишга қарор қилдим. Судья ҳуштагини чалиши билан бирдан ҳужум қилиб елкамга кўтардим. К. Лакиза оёқларини типирлатиб, қўлини энгагим тагига қўйиб итаргунча ерга ташладим ва босиб қимирлатмай қўйдим. Лакиза ўрнидан туриб, қойил деб, елкамга қоқди...

Дарҳақиқат, Юсуп полвон юртга танилди. У миллий кураш бўйича бир неча йил Тошкент шаҳар ва республика мусобақаларида иштирок этиб, қойил қилган полвонлардан. Ўзбекистоннинг машҳур полвонлари — тошкентлик Асқар Отабоев, Қаюм Абдуллаев, Одилхон Умархонов, наманганлик Қоратой Юсупов, Сотиболди Шералиев, андижонлик Али Мирзакаримов, Муллаўсар Ботиров, Карим Маллабоев, фарғоналик Аъзам Раҳмоновлар Юсуп полвонни зўрлигига, билимдонлигига тан беришар эди.

Юсуп полвон 75 баҳорни кўрганига қарамай республикамизда миллий курашни ривожлантиришга катта ҳисса қўшиб келяпти. Ўзбекистон миллий кураш федерациясининг аъзоси сифатида кўп ишларни амалга оширишга ёрдам беряпти. Колхоз ва совхозларга, район, шаҳарларга бориб, миллий курашнинг ривожига ҳисса қўшиб келмоқда. У республика тоифасидаги судья, у ҳар йили турли район ва шаҳарларда ўтказилаётган область ва республика миллий кураш мусобақаларида судьяликни аъло бажариб, томошабинларнинг олқишига сазовор бўлмоқда.

Халқ хизматида бўлишни, халқ олқишига сазовор бўлишни ҳар қандай ишдан ҳам афзал кўради, Ширинсухан, камтарин Юсуп полвон меҳнати сингган «Динамо» кўнгилли спорт жамиятига шогирдлар тайёрлаш мақсадида юборишни илтимос қилди. Дарҳақиқат, «Динамо» кўнгилли спорт жамиятида миллий курашга эътибор берилмай келинаётир.

Юсуп ака шундай дейди:

— «Динамо» кўнгилли спорт жамияти раҳбарлари шарт-шароитлар яратиб, 20—25 ёшни ихтиёримга берса, мен улардан тез орада муносиб ўринбосарлар етиштириб берар эдим. Кекса полвонларда иш кўп, ғайрат-шижоат ҳам бор, бундай тажрибага бой полвонлар республикамизнинг ҳамма ерида бор, улардан самарали фойдаланилса, кўнгилдагидек бўлар эди.

Т. ОДИЛОВ,
Ўзбекистон миллий кураш федерациясининг раиси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган тренер.

Акробатика бўйича республика ўсмирлар спорт маҳорати мактабида жуда кўп ёшлар маҳорат сирларини ўрганишаяпти. Уларнинг орасида 41-ўрта мактабнинг 8-синф ўқувчиси Алишер Сандхўжаев ва шу мактабнинг 5-синф ўқувчиси Рустам Қосимовлар ҳам бор. Улар ўз ишларига масъулият билан қараганликлари, тренерларнинг кўрсатмаларини ўз вақтида ва нуқсонсиз бажарганликлари туфайли тез орада спорт мастерлигига кандидат нормативини бажаришга муваффақ бўлишди. Улар ёшлар ўртасида республика чемпиони унвонини ҳам қўлга киритдилар.

СУРАТДА: А. Сандхўжаев ва Р. Қосимовлар навбатдаги машқни бажаришмоқда.

Р. Альбеков фотоси.

БАРЧАСИ ШАХМАТЧИ

Бодомзор маҳалласи аҳли Қаҳҳор акалар оиласини шахмат-шашкачилар сулоласи дейишади. Бу ҳақ гап. Оиланинг деярли ҳамма аъзоси спортнинг бу турига астойдил ихлос қўйган.

Қаҳҳор ака Абдураҳмонов ва унинг ўғиллари Учқун, Абдусатторлар маҳаллада энг уста шахматчи ҳисобланади. Ҳозир Қаҳҳор аканинг набиралари ҳам спортнинг шу тури сирларини ўрганишяпти.

Уларнинг бувиси Ёқут опа Сайдалиева моҳир математик. 40 йилдан буён ёшларга математика сирларини ўргатиб келаяпти. Шу боисдан бўлса керак невара ва ўғиллари математика фанига ихлос қўйганлар, аълочи ўқувчилар. Бу ўз навбатида уларни донишмандлар спорти сирларини қунт билан ўрганишларига омил бўляпти.

70-ўрта мактабда таълим олган Баҳодир, Аббос, Дамир Абдураҳмоновлар район ва шаҳар биринчиликларининг ғолиби бўлишган. Улар шахмат ва шашка бўйича биринчи ва иккинчи разрядга эга. Ҳозир олий ўқув юртларида ўқишяпти. Мактабнинг тўққизинчи синфида таълим олаётган Абдумалик 6-синф ўқувчиси Акбар, 5-синф ўқувчиси Дилноралар ҳам турли мусобақаларда ғолиб чиқиб иккинчи ва биринчи разряд нормативини бажаришди. Акбар яқинда республика мактаб ўқувчиларининг мусобақасида қатнашиб совринли ўринни эгаллади.

Бу ёшлар мактабдаги шахмат-шашка тўгарагига бошчилик қилиб, мактабнинг спорт шарафини бир неча йилдан бери муносиб ҳимоя қилиб келишяпти. Акбар шахмат сирларини мукаммал ўрганиб, спорт мастери бўлиш иштиёқида.

С. СУЛТОНОВ.

ҲАР ТЎҒРИДА

Инсон зоти ном чиқариш кетидан қувиб қандай ишлар ўйлаб чиқармайди дейсиз! Насл-насаби бельгиялик бўлган Жан Масси деган кимса «Гиннес рекордлари китоби» деб аталмиш китоб саҳифаларида (бу китобга баъзан хатто беъмани «ютуқлар» ҳам киритилади) ўз номини қолдирмоқ учун бу ерда оғир локомотивни бир неча вагонлари билан жойидан қўзғатиб, бир мунча вақт мобайнида тиши билан тортиб борди. Вагонларга бетон плиталар ортилган бўлиб оғирлиги 1363 тонна эди. Шундай қилиб «рекордчи» ўзининг бундан уч йил илгари эришган муваффақиятини бир йўла... 199 тоннага яхшилади.

Шон-шуҳрат кетидан қувган ана шу киши бемаъниликги бундан қолишмайдиган яна иккита «рекорд» эгасидир. Бир вақт у 233 килограммли юкни тишида кўтаришга муваффақ бўлган эди. Бошқа бир пайт у кўтарилаётган вертолётни тиши билан ушлаб қолган.

∴ ∴ ∴

Дания билан Испания жанубидаги унча катта бўлмаган Уэска шаҳри ўртасида тарихда энг узоқ давом этган 172 йиллик «уруш» сулҳ тузиш билан тугади. Биронта ҳам ўқ отилмаган бу ғалати уруш Дания қироллиги Наполеон Францияси билан иттифоқ тузганлиги маълум бўлиб қолганидан кейин 1809 йилда эълон қилинган эди. Наполеон Францияси ўша вақтда Испанияга қарши жанг ҳаракатлари олиб бораётганди. Дарвоқе, уруш эълон қилинганлиги ҳақида сарғайиб кетган ҳужжат мэриянинг архивларидан тасодифан топилиб қолганидан кейин можарони нисбатан яқинда эслаб қолишди.

Ярашиш шарафига Уэскадаги кўчалардан бири Дания кўчаси деб аталди.

∴ ∴ ∴

Швейцариялик бир группа альпинистларнинг Непалда баландлиги 8.545 метрга борадиган Лхоцзе чўққисини забт этиш йўлидаги уриниш фожиали тугади. Мураккаб метеорология шароити сабабли альпинистлар 8.000 метр баландликда туриб, ундан юқорига кўтарилишдан воз кечишга мажбур бўлдилар. Қайтиб тушиш вақтида экспедициянинг уч аъзоси қоядан қулаб тушиб, ҳалок бўлди. Экспедицияни ташкил этишга кетган харажатлар (300 минг Швейцария франки)ни қоплаш умидида телевидение учун олинган фильмлар ҳам йўқолди.

∴ ∴ ∴

Утрех(ЖАР) шаҳри чеккаларида одамхўр хавфли тимсоҳ отиб ўлдирилди. Ваҳший ҳайвон қишлоқ яқинидаги кўлга жойлашиб олган эди. Тимсоҳ худди ана шу жойдан чиқиб ҳуруж қилар, одамларни ўлдирар ва чорва молларни олиб кетар эди. Одамхўр махлуқ узоқ вақт ўзини сездирмай юрди. Бироқ кўлга балиқ овлагани келган қишлоқ аҳолисидан бирига ҳужум қилишга уриниш унинг учун сўнгги ов бўлди. Тимсоҳ қирғоқ бўйида оёқларини сувга тушириб ўтирган балиқчи ёнига сездирмасдан яқинлашиб келиб энди ҳамла қилмоқчи бўлиб турганида ўқ овози эшитилди. Шўринг қурғур балиқчини унинг 16 яшар ўғли қутқариб қолди. Ҳайриятки, ўғли отасига яқин жойда бўлиб, йиртқичнинг яқинлашиб келаётганини ўз вақтида пайқаб қолган.

(ТАСС).

Редактор
С. М. КАРОМАТОВ.

● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА ● РЕКЛАМА

«ШУҲРАТ» ЎҚИШГА ТАКЛИФ ЭТАДИ

КЎПГИНА ҚИЗИҚАРЛИ ВА КЕРАКЛИ, ХИЛМА-ХИЛ ВА МУҲИМ КАСБЛАР БОР. ЭНГ МУҲИМИ ЭСА, ЎЗИНГИЗГА МАЪНАВИЙ ҚОНИҚИШ, ИЖОДИЙ ИЛҲОМ ВА ҚУВОНЧ БАХШ ЭТАДИГАН КАСБНИ ТАНЛАГАН МАЪҚУЛ.

ЭҲТИМОЛ, СИЗ СОТУВЧИЛИК КАСБИНИ ТАНЛАГАНДИРСИЗ?

Савдо соҳаси кишиларга нисбатан эътиборли, хушмуомала, ширинсўз бўлишни, шунингдек харидорлар психологиясини тушуниб биладиган ҳамда улар билан тил топиша оладиган бўлишни талаб қилади. Кишиларнинг яхши кайфиятда бўлиши сотувчининг ширин сўзлигига, уларга тез, тўғри хизмат қила билишларига кўп жиҳатдан боғлиқ.

АГАР СИЗ СОТУВЧИЛИК КАСБИНИ ЭГАЛЛАШГА ҚАРОР ҚИЛГАН БЎЛСАНГИЗ

«ШУҲРАТ» МАКТАБ-МАГАЗИНИГА ЎҚИШГА КЕЛИНГ!

«ШУҲРАТ» мактаб-магазини республикада савдо ходимлари тайёрлайдиган дастлабки билим масканидир. У савдо корхонаси базасида ташкил этилган бўлиб, ўқувчилар билимларини амалиёт билан узвий боғлаб олиб борадилар. Тажрибали ўқитувчилар товаршунослик, савдо хизмати, совет ва меҳнат ҳуқуқи асосларидан, совет савдосини ташкил этиш, этика, эстетика, психологиядан лекциялар ўқишади. Магазиннинг ўзида бевосита олиб бориладиган амалий машғулотларда Сиз бундан буёнги ишингизда асқотадиган меҳнат малакасини эгаллайсиз. Ўқиш ўзбек ва рус тилларида олиб борилади. **Ўқиш муддати —5—6 ой. Ўқувчиларга ойига 54—63 сўм ҳажмда стипендия тўланади.**

«ШУҲРАТ» МАКТАБ-МАГАЗИНИГА 16 ЁШДАН 25 ЁШГАЧА БЎЛГАН 7—10 СИНФ ҲАЖМДА МАЪЛУМОТЛИ ҚИЗ-ЖУВОНЛАР КИРИШ ИМТИҲОНИСИЗ ҚАБУЛ ҚИЛИНАДИЛАР. ТОШКЕНТ ШАҲРИДА ДОИМИЙ ПРОПИСКАДА БЎЛИШ ШАРТ.

Ўқувчилар ўқишни тамомлаганларидан сўнг кичик сотувчи кассир, кассир-контролер ихтисоси берилади. Улар шаҳардаги саноат моллари билан савдо қилувчи магазинларига ишга юбориладилар.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатлар керак: паспорт ёки туғилганлиги тўғрисидаги гувоҳнома, турар жойидан справка, ўрта маълумоти тўғрисида аттестат ёки 8 синфни тамомлаганлиги ҳақида шаҳодатнома, сўнгги иш жойидан ёки мактабдан характеристика, агар бўлса меҳнат дафтарчаси, 2 та фотосурат (6х9 см.), ва яна иккита фотосурат (3х4 см) ҳажмда.

Маълумотлар учун қуйидаги адресга мурожаат қилинсин: Тошкент шаҳри, Чилонзор массиви, 10-квартал, 15-уй (13, 11, 19, 6-троллейбус; 29, 32, 41, 34, 54, 70, 75, 79-автобусларнинг «Шуҳрат» мактаб-магазини» бекати; метронинг «Чилонзор» станцияси).

«ШУҲРАТ» МАКТАБ-МАГАЗИНИ.

«СОЮЗТОРГРЕКЛАМА» БУТУНИТТИФОҚ БИРЛАШМАСИНИНГ ЎЗБЕКИСТОН АГЕНТЛИГИ.

Тошкент область, Собир Раҳимов районидаги 7-кечки ўрта мактаб томонидан **Мўминов Дилшод Аҳмаджонович** номига берилган 695337 номерли йўқолган

ЎРТА МАЪЛУМОТ
ТЎҒРИСИДАГИ
АТТЕСТАТ
БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги

«УЗИРМАШ» республика ишлаб чиқариш бирлашмасининг тажриба ихтисослаштирилган ремонт-ишлаб чиқариш корхонасига қарашли марказий базасининг **ГТ —1 серияли, 2561824, 2561825, 2561870, 2561871, 2561872 номерли тоза меҳнат дафтарчалари бланкалари**

БЕКОР ҚИЛИНАДИ

Ўзбекистон ССР Ҳунар-техника таълими давлат комитетининг

127-ТОШКЕНТ ТЕХНИКА БИЛИМ ЮРТИ
қуйидаги ихтисослар бўйича
1982 йил учун
ҚЎШИМЧА

ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

эркаклар ва болалар пальтолари тикиш бўйича тикувчи-моторист, болалар пальтоси тикиш бўйича тикувчи-моторист, хотин-қизлар енгил пальтоларини тикиш бўйича тикувчи моторист, тикув ишлаб чиқариш контролерлари.

Ўқиш муддати: 10 синф ҳажмида маълумоти ҳамда ўқув ишлаб чиқариш комбинатини тамомлаганлиги тўғрисида гувоҳномаси бўлганлар учун—**6 ой, ойига 70 сўм стипендия,** 10 синф ҳажмида маълумоти бўлганлар учун—**бир йил, стипендия 30 сўм;** 8 синф ҳажмида маълумоти бўлганлар учун— **3 йил.** Ўқувчилар давлат томонидан тўлиқсиз таъминланадилар, кийим-кечак оладилар.

Ўқувчилар ишлаб чиқариш практикасини ўташ даврида топган иш ҳақларидан 50 процентини оладилар. Ўқиш даври меҳнат стажига қўшилади.

Ўқишга кириш учун қуйидаги ҳужжатларни топшириш керак: директор номига ариза, паспорт ёки туғилганлиги тўғрисида гувоҳнома, турар жойидан, ота-онасининг иш жойидан, медицина (286-форма) справкалари; 4 та фотосурат (3х4 см. ҳажмда), мактабдан характеристика.

Мурожаат учун адреслар: Тошкент шаҳри, Энгельс кўчаси, 60-уй — Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикув ишлаб чиқариш бирлашмасининг территорияси (2, 9, 18, 19, 21, 26, 51, 60, 72, 81, 47, 62, 89, 24-автобуслар; 2, 16, 25, 28, 3, 22, 23-трамвайларнинг **«Олой бозори»** бекати);

Тошкент шаҳри, Магазин мавзу кўчаси, 136-уй— Ўзбекистон ССР ва Ўзбекистон Компартиясининг 50 йиллиги номли тикув ишлаб чиқариш бирлашмасининг территорияси (10«э», 43, 88-автобуслар, 27-трамвайнинг **«Шимолий Олмазор»** бекати);

Тошкент шаҳри, Чехов кўчаси, 5«а»-уй (3, 80, 60, 2, 25-автобусларнинг «Қизил тонг» бекати; 5, 2, 1, 8-трамвайларнинг «Қизил тонг» фабрикаси» бекати).

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 18/XI да **Ун учинчи раис,** 19/XI да **Нодирабегим.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 18/XI да **Тўйдан олдин томоша,** 19/XI да **Тошкентнинг нозанин маликаси.**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА— янги программа «ПРОМЕТЕЙ» цирк спектакли.

КИНО

18 НОЯБРДА:

ҲУЖЖАТЛИ ФИЛЬМЛАР:

«МОСКВА ЖАСОРАТИ» — **Восток.**

«ГУГУРТЛАР» —**Янгиобод.**

«ҚАЛБ ДАЪВАТИ БИЛАН» — **Москва.**

БАДИИЙ ФИЛЬМЛАР:

«ТЕҲРОН—43» — **Чайка** (17, 20.00), **Москва** (17, 20.00), **Нукус** 18.30, 20.45), **Восток** (18.30, 21.00), **Санъат саройи** (катта зал, 19.15, кичик зал, 19.45).

«XX АСР ҚАРОҚЧИЛАРИ» — **Ҳамза номли** (жуфт соатларда).

«ОЛТИН ЖАҲАННАМ» —**Ўзбекистон ССРнинг 25 йиллиги номли** (тоқ соатларда).

«ЕН ДАФТАРНИНГ СИРИ» — **Восток** (жуфт соатларда). **Лисунов номли** (тоқ соатларда).

«САҲРО ВА ЧАНГАЛЗОРЛАРДА» — **Искра** (17, 20.00).

«ЛЕНИНГРАДЛИКЛАР ЖИГАРБАНДЛАРИМ МЕНИНГ»—**Ғ. Ғулом номли** (17, 20.00).

19 НОЯБРДА

Ҳужжатли фильмлар:

«МОСКВА ЖАСОРАТИ» — **Восток.**

«ГУГУРТЛАР»— **Янгиобод.**

«ҚАЛБ ДАЪВАТИ БИЛАН» — **Москва.**

«БИР ТОМЧИ НИКОТИН» — **Ҳамза.**

Бадиий фильмлар:

«ТЕҲРОН—43» — **Чайка** (11, 14, 17, 20.00), **Москва** (11, 14, 17, 20.00), **Нукус** (11, 13.30, 16, 18.30, 20.45), **Восток** (11, 13.30, 16, 18.30, 21.00), **Санъат саройи** (катта зал, 11, 13.45, 16.15, 19.15, кичик зал, 12, 14.30, 17.15, 19.45).

«XX АСР ҚАРОҚЧИЛАРИ» — **Ҳамза номли** (жуфт соатларда).

«ОЛТИН ЖАҲАННАМ» — **Ўзбекистон ССРнинг 25 йиллиги номли** (тоқ соатларда).

«ЕН ДАФТАРНИНГ СИРИ» — **Восток** (жуфт соатларда).

«САҲРО ВА ЧАНГАЛЗОРЛАРДА» — **Искра** (17, 20.00).

«УЧҚУР ГУСАРЛАР ЭСКАДРОНИ» — **Лисунов номли** (тоқ соатларда).

ТУРАР ЖОЙ ВА ЖАМОАТ БИНОЛАРИНИ ЗОНАЛЬ ИЛМИЙ-ТАДҚИҚОТ ТИПОВОЙ ВА ЭКСПЕРИМЕНТАЛ ЛОЙИҲАЛАШ ИНСТИТУТИ

«ТашЗНИИЭП»

1981 йил учун

АСПИРАНТУРАГА
қуйидаги ихтисосликлар бўйича

ҚЎШИМЧА

ҚАБУЛ
ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

қурилиш материаллари ва буюмлар (турар жой ва жамоат бинолари учун заводда ишлаб чиқариш технологияси); **экономика, халқ хўжалигини бошқариш ва планлаштиришни ташкил этиш** (қурилиш) —сиртдан.

Аризалар 1981 йил 25 ноябргача қабул қилинади.

Имтиҳонлар—1981 йил 1 декабрда бошланади.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга юборилсин: 700000, Тошкент шаҳри, Главпочтамт а/я 108, аспирантура бўлими. Телефон 46-07-60.

ЗАНГОРИ ЭКРАНДА

18 НОЯБРЬ—ЧОРШАНБА

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

18.00 Гвинея-Бисау республикаси балет артистларининг концерти. 18.30 Туғилган кунининг 270 йиллигига. «Михайло Ломоносов». Илмий-оммабоп фильм. 19.00 «Қувноқ нотачалар». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 «Очиқчасига гап». 20.00 Бадиий халқ коллективлари ижро этади. 20.35 Л. И. БРЕЖНЕВ «ЭСДАЛИКЛАР». 2-боб. «Ватан ҳисси». СССР халқ артисти В. Тихонов ўқийди. 21.30 «Время». 22.05 Концерт. 22.30 Футбол бўйича жаҳон чемпионатининг саралаш матчи. СССР —Уэльс терма командалари. Тбилисидан олиб кўрсатилади. 24.00 «Дунё воқеалари».

Марказий телевидениенинг тўртинчи программаси

19.30 «Совет Иттифоқига хизмат қиламан!». 20.30 СССР халқ артисти Б. Руденко куйлайди. 20.45 «Ҳамдўстлик» телевизион журнали. 21.15 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 21.30 «Время». 22.05 «Таня». Телевизион бадиий фильм.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

18.00 Кўрсатувлар программаси. 18.05 «Пионер дружиналари Бутуниттифоқ маршида». 18.35 КПСС XXVI СЪЕЗДИ ҚАРОРЛАРИ — ҲАЁТГА! «Кадрлар ҳамма нарсани ҳал қилади» (рус.). 19.05 Қиличбозлик бўйича «Умид» кубоги учун Бутуниттифоқ ўсмирлар турнири. Финал. «Ёшлик» спорт майдонидан репортаж (ёзиб олинган). 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Анор». Фильм-концерт. («Ўзбектелефильм»). 20.15 «Ахборот». 20.35 Москва Л. И. БРЕЖНЕВ. «ЭСДАЛИКЛАР». 2-боб. «Ватан ҳисси». СССР халқ артисти В. Тихонов ўқийди. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Инсонни ардоқланг». Бадиий фильм. 2-серия. 23.25 «Бугун оламда нима гап?». Халқаро аҳвол кундалиги. 23.40 Кўрсатувлар программаси.

II

18.05 Кўрсатувлар программаси .18.10 Эстетика асослари. Бадиий образ санъатда воқеликни акс эттириш формаси. 18.50 «Витим қирғоқлари». Телефильм. 19.00 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Физика 20.00 Янгиликлар. 20.20 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Француз тили. 20.50 «Уйга олиб борувчи сўқмоқ». Телефильм. 21.00 «Беш йиллик пешқадамлари (рус.). 21.30 МТ IV.

19 НОЯБРЬ—ПАЙШАНБА

РАКЕТА ҚЎШИНЛАРИ ВА АРТИЛЛЕРИЯ КУНИ

Марказий телевидениенинг «Восток» программаси

9.00 «Вермя». 9.40 Эрталабки гимнастика. 10.05 «Горнчилар, қаердасиз!». 10.35 «Қўшиқ ҳаёти». Фильм-концерт. 11.25 «Киносаёҳатчилар клуби». 12.25 Б. Чайковский. 3-симфония. «Севастопольская». 13.10 Янгиликлар. 15.00 Янгиликлар. 15.20 Ракета қўшинлари ва артиллерия кунига. «Ер соқчилари». Телевизион ҳужжатли фильм. 16.10 Концерт. 16.40 «Ҳунар-техника билим юртларида нимага ва қандай қилиб ўргатишади?». 17.10 «Шахмат мактаби». 17.40 «Аушра Стасюнайта билан учрашув». Фильм-концерт.

18.15 Ёш конструкторлар конкурси. 18.45 «Миллионлар ленинча университети». «Атроф-муҳитни муҳофаза қилиш бўйича Халқаро ҳамкорликда Совет Иттифоқининг роли». 19.15 «Дунё воқеалари». 19.30 Ракета қўшинлари ва артиллерия кунига. Ракета қўшинлари бош қўмондони — СССР Мудофаа министрининг ўринбосари, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони, армия генерали В. Ф. Толубко сўзи. 19.45 «Хатларингиз асосида». Жангчилар учун музикали программа. 20.00 Т. Манн. «Будденброклар». Телевизион спектакль. 1-қисм. 21.30 «Время». 22.05 Бокс бўйича жаҳон кубоги. Финал. Канададан олиб кўрсатилади. 23.45 «Дунё воқеалари».

Марказий телевидениенинг тўртинчи программаси

9.00 «Время». 9.45 ва 16.40 «Афсона ва хотира». Илмий-оммабоп фильм. 10.05, 12.05 ва 17.00 Испанча сўзлашинг. 10.35 ва 11.35 Физика. 6-синф. Оғирлик ва вазнсизлик. 11.05 Ҳунар-техника билим юртларининг ўқувчиларига. Улуғ Ватан уруши даври адабиёти. 12.40 ва 13.40 Физика. 9-синф. Кристалларнинг тузилиши ва хусусиятлари. 13.10 ва 17.50 «Оналар мактаби». 14.10 «Кўҳна Таллин томлари узра». Илмий-оммабоп фильм. 14.20 «Всеволод Гаршин ҳақида хотиралар». 15.20 «Соялар чошгоҳда ғойиб бўлади». Бадиий фильм (субтир билан). 3-қисм.

19.30 Ҳужжатли фильмлар программаси. 20.15 «Санъат усталари». СССР халқ артисти Л. Н. Свердлин .21.15 «Тунингиз хайрли бўлсин, кичкинтойлар». 21.30 «Время». 22.05 «Любавинларнинг тугатилиши». Бадиий фильм.

Ўзбекистон телевидениесининг программалари

I

17.10 Кўрсатувлар программаси. 17.15 «Қандай қилиб тулкилар товуқлар билан дўстлашди». Мультфильм. 17.30 «Ёзувчилар — болаларга». 18.10 Эркин кураш бўйича Болгария спортчилари иштирокида Бутуниттифоқ мусобақалари. «Меҳнат резервлари» спорт комплексидан репортаж (ёзиб олинган). 18.40 «Профилактик кардиология муаммолари». Бутуниттифоқ конференцияси. 19.00 «Бугун — Ракета қўшинлари ва артиллерия куни» (рус.). 19.30 «Ахборот» (рус.). 19.45 «Дирижёр ҳикоя қилади». 20.30 «Ахборот». 20.50 Л. И. Брежнев. «Эсдаликлар». Ўзбекистон халқ артисти Ё. Аҳмедов ўқийди. 21.30 Москва. «Время». 22.05 «Хирмонингизга барака». 22.20 «Буғдойзорлар оралаб», Бадиий фильм. 23.35 Кўрсатувлар программаси.

II

18.05 Кўрсатувлар программаси. 18.10 Адабиёт. Пушкин музикада (рус.). 18.45 «Осмон соқчилари». Телефильм. 19.00 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Назарий механика. 20.00 Янгиликлар. 20.20 Сиртдан ўқиётган студентлар учун. Инглиз тили. 20.50 «Шанба куни эрталаб». Телефильм. 21.00 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Касбим— фахрим». 21.30 МТ IV.

С. Раҳимов район халқ маорифи бўлими, маориф ходимлари касаба союз ташкилоти ҳамда 28-мактаб педагогика коллективи шу мактабнинг илмий бўлим мудири **Зуҳриддин НУРИТДИНОВнинг** вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қиладилар.

Ленин район ошхоналар тресги коллективи 1-кафе ошпаз мастери **Ҳабибулла Абдуллаевич ЙУЛДОШЕВнинг** вафот этганлиги муносабати билан марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор қилади.

4 бет ТОШКЕНТ ОҚШОМИ

«ТОШКЕНТ ОҚШОМИ» («ВЕЧЕРНИЙ ТАШКЕНТ») — орган Ташкентского горкома КП Узбекистана и Ташгорсовета.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент — ГСП, Ленин кўчаси, 41 ТЕЛЕФОНЛАР: секретариат, —33-57-02, бўлимлар: партия турмуши — 32-63-66; саноат 32-53-83; қурилиш — 32-58-85; шаҳар хўжалиги — 32-57-83 совет қурилиши ва ҳуқуқ — 32-54-19, фан, мактаб ва олий ўқув юртлари 32-53-10: адабиёт ва санъат — 32-56-81; ахборот—33-28-95, спорт ва ҳарбий-ватанпарварлик ишлари — 32-55-32: хатлар — 33-2[illegible]-70: эълонлар бўлими —33-81-42: нашриёт диспетчери 32-78-94: нашриёт телефон станциясининг навбатчилари — 33-90-50.

18 НОЯБРЬ, 1981 й. Р—03309. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. В—2199. ИНДЕКС 64690 6